

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

HÁZHOZ KÜLDVE:

Egész évre . . . 5 frt — kr
Félévre . . . 2 frt 50 kr.
Hivatalok, községek, köz-
ségségi jegyzők és tanítók
részére egész évre 3 frt.

Az előfizetések
postautalvánnyal
eszközlelndők.

Egyes számok 10 kr-ával
kaphatók a kiadóhiva-
talban.

GÖMÖR

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS VEGYES TARTALMU HETILAP.

HIRDETÉSEK.

Háromhasabos petit-sor
egyszeri közléseért 7 kr
kétszeriért 6 kr., több-
szoriért 5 kr. fizetendő
Bélvegdij minden egyes
beiktetésért 30 kr.

A NYILTTÉRBE:

minden 3-hasabos gar-
mond sor díja 15 kr.
Hirdetőirodák, előfizetők
vagy gyakori hirdetőik
emés díjkedvezmény-
ben részesülnek

A kéziratok a szerkesztőséghez (Kossuth-utca
8. sz.) küldendők. — Kéziratok vissza nem adatnak
Felelős szerkesztő: SZELESS ÖDÖN.

Megjelenik hetenkint egyszer,
— VASÁRNAP. —

A hirdetések, előfizetések, reklámáczók,
a kiadóhivatalba (Kossuth-utca 7. sz.) intézendők
Laptulajdonos: DRASKÓCZY LÁSZLÓ.

Karácsony ünnepén.

Megszületett, kit a nemzetek vártak ki-
ért 4000 éven át esenget az emberiség:
„Harmatozzatok egek onnan felülről, a felle-
gek csepegjék az igazat, nyilják meg a föld
és teremje az Üdvözítőt“.

Megszületett egy istállóban a világ üd-
vözítője, az „ember“ meghozva a világnak
a legnagyobb kincset: az üdvöt, a békét, a
tisztta, meghamisíthatlan filantropiát, — mely-
lyel az ókor nagy bölcssei, Sokrates, Plató,
Aristoteles még tanítványaik szűk körét sem
tudták boldogítani, mert az önmegtagadást,
mely isteni erő, képtelenek voltak az embe-
rek szívébe úgy beoltani, hogy az életképes
gyökeret verhessen.

Igen önmegtagadásra van szükség —
ez isteni erőre, mert e nélkül sem humanis-
mus, sem béke, sem a filantropia nem élhet.

A tudósok meglátogatják Egyiptom rom-
jait, — de még senki sem telepedett le a
homoktengeren, hogy megszabadítsa az uta-
zót az arab kezéből, felvigye tornyába, táp-
lálja a magától megvont étellel, csak a Kopt
szerzetesek. — A maronita egy fa tetejébe
felfüggesztett két deszka-lap kelepelésével
hivogatja a Lybanon meredélyei közt az éj
által meglepett vándort, — az abysiniái ba-
rát az erdők mélyén, a tigrisek közt vár rá-
tok. — Az amerikai hittérítő az amerikai
rengetegben örökdió életetek felett. — Az
alpesi vándort éj közepén meredély szélén,
midőn már hideg borzongás járja át testét,
tagjai zsibbadnak s baljóslatu álom neheze-
dik szemeire, reménnyel tölti el a fergeteg
süvöltésén átható harang zugása, mely a

karthausi zárdából hangzik fel; — új erőre
kél s indul a hang után. — De már ereje
elhagyta — vége mindennek — nem, egy
kutya csaholása hallatszik, s egy szerzetes követi.

Ez az igazi humanitás, ez az igazi filan-
tropia, melyet csak Jézus Krisztus hozhatott
le a földre melyre csak ő taníthatta meg
tanítványait, midőn az önmegtagadás jutalmát
a fellegeken túl, a csillagok mögött uralkodó
végtelen Istenség kezébe helyezte.

Csak Jézus Krisztus tanítása volt ké-
pes a világot így átalakítani, az embereket
testvérekké tenni, de nem a bölcsészet huma-
nizmusa, mert a történelem vérrel festett lap-
jai megdönthetetlenül igazolják, hogy a népek,
a nemzetek érzelmei nem voltak ilyenek a
hajdan korban, mikor még Jézus tana, mint
a kovászba tett élesztő, át nem alakítá a
világot.

A humanizmus Jézus tana; a béke, a
szeretet, Jézus tanának az eredménye. Jézus
tana dönté le a korlátokat, melyek embert
embertől elválasztottak; Jézus emelte fel a
világ megvetett rabszolgáját, az emberi mélt-
óság megfelelő polczára, s Jézus tana ismer-
tette el a görög büszke biborával, hogy a
daróc gyermeké nem kisebb a Végtelen
szemei előtt a hatalmas császárnál, hanem test-
vére, kit kell, hogy szeretetével keblére öleljen.

A próféta megmondotta, hogy mikor „Ő“
fog születni, a világon béke lesz; és a pró-
féta szavai teljesedésbe mentek, mert Jézus
hozta a békét a földre.

A csecsemő már a betlehemi jászolbói
a békét hirdette a világnak, a békét, mely üd-
vözít, mely boldogít, a békét, mely a szív leg-
mélyén lakozik.

És e békére van szüksége a világnak.
Pedig e béke ma — úgy látszik — mintha
vesző félben volna.

Az ideális, az eszményi világnézet tűnő-
ben s helyette a materialistikus mindinkább
szélesebb körökben terjed, mert csak az ész
fénylik, a hit pedig elhalványul; mert a tu-
domány mindinkább magasabbra tör, az isten-
beni hit pedig mindinkább alább száll. És az
emberek nem veszik észre, hogy a morál las-
sankint megsemmisül és a legszentebb köte-
lékek, melyek embert emberhez fűznek, sza-
kadásnak, bomlásnak indulnak.

És akadnak tudósok, kik ezen tanokat
népszerűsítik, a közönség pedig tapsol hozzá,
be nem látva, hogy aknamunkát végeznek
mindnyájan a tudós, ki az örült teoriákat
világgá bocsátotta; a társadalom, mely azo-
kat befogadta és megtapsolta.

Ásna mindnyájan és ha az akna felrobban
és a romok közt megjelenik a művész, ki az esz-
mének testet adott, kell, hogy e szomorú je-
lenséget visszavesse az értelmi szerzőkre, ki-
ket megtapsolt, kiket megkoszoroztak.

De nem, az akna azért nem fog felrob-
bani! Jézus tana erősebb. Ő vissza fogja cse-
pegtetni a szivekbe az elrabolt nyugalmat, a
megzavart összhangzatot, a komoly erkölcsi
meggyőződést és ezekkel azt az igazi jó
irányt.

Karácsony ünnepe van. Közel kétezer
éve hirdette e tanokat Jézus Krisztus a bet-
lehemi jászolból; ezt hirdeti ma is, és győzni
fog az ő isteni eszméje s vele a béke, a hu-
manizmus, és szeretet diadalt fog ülni a világ
tapsai közt, a sivar materialismus összetört
roncsain.

TÁRCZA

BOLDOGSÁGOM CSILLAGA AZ ÉGEN.

Boldogságom csillaga az égen —
Elsötétült, nem ragyog, mint régen.
Felleg borult sugára elébe?
Vagy elveszett, megsemmisült a nagy minden-
ségbe?

Sötét nekem a magas ég boltja,
Mintha rajta csillag nem is volna.
Pedig ragyog valamennyi szépen,
Csak az enyém, csak az az egy, az futott le
lépen.

Sárkány Imréné.

AZ AGG LEGÉNY.

— A „Gömör“ eredeti tárczája. —

Csarnoki Pál valóságos csodáját képezt a vá-
rosnak, nem másért, minthogy még mindig nőtlen
volt, tehát agg legény. Ez különben nem lenne má-
sutt csoda, mert hiszen nehéz eldönteni, hogy
valjon mi van több agg legény e, vagy agg
leány, (én csupa udvariasságból az előbbit val-
lom), de X. városában igazán nem volt több
agg legény csak Csarnoki ur és a pápista pap,
kit, hogy még nem házasítottak meg, csak azon
mult, mert előbb Csarnoki Pált akarják meghá-

zasítani. Én azt hiszem, hogy ő utána a lelkek
pásztorára kerül a sor, s talán talán (nem ha-
rapom meg a kis ujjamat érte) meg is háza-
sitják!

Csarnoki ur csak úgy véletlenségből ma-
radt agg legény; tudniillik gyűlölte az asszonyi
személyeket. Ha tudja, hogy mi vár rá, bizo-
nyára nem jó X. városába lakni, mert lám több
nevezetes személyiség elveszté már a fejét. Ott
van a száz toasztot mondó kántor, (már tudni-
illik egy toasztban éltette egy alkalommal a
száz tagból álló gyülekezetet), ime ő is lehanyatlott;
ott van a „notarius praedü“, ki, hogy milyen
szellemes ember, elég bizonyítéka az, hogy a
száz tósztu kántorra azt mondta, hogy nagyobb
talentum, mint a bibliai, s ime ő is meghajolt
minden szellemessége mellett is. Sőt azt rebes-
geték szélteben, hogy mióta nős annyira elha-
nyagoita az aktákat, hogy bizony nagyon kifelé
áll a kocsija rudja. Ez való, hogy nem igaz,
mert a notárius urnak még taligája sincs, nem
hogy kocsija volna. Hogy ne menjek tovább,
ott van az érdemes szomszédom, kinél én oko-
sabb embert nem ismerek, Korom ur, ki külön-
ben igen nevezetes ember, mert a legkirívóbb
ellentétben van nevével, arca s különösen ar-
czának az a kiemelkedő kis része. A rosz nyelvek
azt mondják, borvirágok azok, de én nem his-
zem. Egy szóval ő is megosztá X. városában
szíve szerelmét a venyige és felesége között.

Csak Csarnoki Pál áll, mint a szikla. Igen,
mert neki elvei vannak s ő azokból egy csipe-
tet sem enged.

Azt tartja, hogy akik megnősülnek azok-
nak egy csepp eszök sincs.

Nincs öcsém, nincs, — szokta mondogatni
— a nőszüléssel elősegítik a divatot; teljesen
ellensége vagyok a divatnak, mindenféle kalap-
nak, ernyőknek és különösen a számláknak.
Lássátok ti házas emberek, ti nem tudjátok mi
az a kényelem, mert nem tudjátok mikor sza-
kad a nyakatok közé egy csomó instanczia. Bi-
zony papucs alatt nyögtök ti kedves uraim!
Egy szép pillantásért minden kényelmet felá-
doztok. Nem! soha sem tagadom meg elvemét.
Pedig megtagadta. Mert lón, hogy az inségesek
javára estélyt rendezének, min szörnyű álmél-
kodására az egész világnak, Csarnoki Pál is
megjelent. Fehér nyakkendője kifogástalanul
volt megkötve, lakk cipője nemkülönben szé-
pen fénylett, frakkja diadalmasan lebegett utána,
mintha biztatná: mienk a diadal, csak bátran
előre!

Mikor meglátta a sok asszonyt bizony meg-
ijedt egy kicsit, s talán izzadt is, egy félóraig
szóhoz sem tudott jönni. Szerencséje, hogy ad-
dig hozzá sem szóltak.

Hanem egy félóra mulva szónok, bölcs,
minden ő belőle teltek ki és szörnyűködve ta-
pasztalták, hogy udvarias is tud lenni. Hallatlan
dolog, de így volt, az a kemény szív ott a ke-
belben elkezdett olvadozni, elkezdett ugrándozni,
mint egy kis gyermek, kinek először mutatnak
cifra babut.

Érezte, hogy elvesztette minden elvét. Egy
szép szó sokat tehet, de a szép szem az még
többet.

Csarnoki Pál, ez elvszilárd ember, mikor
hazafelé ment, bizony felnézett az égre. Ki tudja

Olvasóinknak karácsonyi ajándékul

nagy terjedelmű szépirodalmi mellékletet adunk
a „Gömör” karácsony-fája
czimen.

Lapunk a karácsonyra való tekintettel

12 oldalon

jelenik meg s a szellemi erők életrevaló csoportosulását is hivatva van igazolni.

Lapunk eddigi közleményei is tanúságot szolgáltatnak, hogy az egész megyére kiterjedő hírlapiról összeköttetésekkel rendelkezünk, s így kifejezői lehetünk munkatársaink nagy számánál fogva az egész közéletnek itt helyben ép úgy, mint az egész megyére vonatkozólag.

A lap május elsejével indulván meg, az eddigi negyedek nem estek együvé a rendes évnegyedekkel,

hínelőfogva az előfizetési zavaroknak elejét veendő, 1893. év január elsejével új évfolyamot nyitunk.

Előfizetési feltételek:

Egész évre . . . 5 frt,

Fél évre . . . 2 frt 50 kr.

Hivatalok, községek, községi- és körjegyzők, tanítók kedvezményben részesülnek, mert lapunkat egy évre 3 frtért kaphatják.

A nőegyesület karácsonyfája.

A nőegyesület karácsonyfáját az általa gyámoltott árváknak f. hó 18-án vasárnap délután adta át teljes nyilvánosság mellett.

A lélekemelő ünnepély az ovoda nagy termében folyt le.

5-kor kezdett a nagy közönség gyülekezni, s az egyesület ügye iránt érdeklődők kivált a hölgyek részéről szép számban voltak jelen.

A terem egyik sarkában volt felállítva a nagy fenyőfa, melyet az ügybuzgó igazgatónő, Kern Adolfné díszített fel süteménnyel, aranyos almával s dióval, színes szalagokkal.

Alig szállt le a szürkület a karácsonyfá gyertyái felgyújtattak, s a szem alig győzte bámulni azt a sok mindenféle ruhaneműt, cipőt stb. stb.

Midőn minden rendben volt, hogy az ünnepély megkezdődjék Terhes Pál ev. ref. lelkész, kire a functio a sorrend szerint az idén esett, lélekemelő, a karácsonyban, s ezzel párhuzamosan felkarolt árvagyámolításban rejtező isteni eszméket fejtegette. — Beleszólt egy gyönyörű szép imát is, melynek legfrappánsabb része volt, midőn a Krisztus ama szavaira emlékeztetett: „engedjétek hozzám a kisdedeket!”

mit keresett ott? talán egy csillagot, talán a magát, (csak most jutott eszébe, hogy minden embernek van egy választott csillaga), talán egy mást, talán mind a kettőt, Egyszóval a csillagvizsgálat nagyon megkedvelte. Esténként kiült a nagy hűvű éjszaka nézte azokat a szép csillagokat, a ragyogó vénust, a görbe rúdú gönczölt, a színeket játszó taurust. Némelyek azt mondanak rá, hogy ilyenkor ábrándozni szokott. Pedig nem igaz, biztosan tudom, hogy nem.

A szomszédja az inczi-pinczi ember, az nagy hamis volt ám, átlátott a szítán. Egyszer átment hozzá s minden bevezetés nélkül így szólt hozzá: te Pali mond meg már melyik a te csillagod?

És Csarnoki Pál elkezdte tépdolni gombjait a kabátján.

Hátha le tudnók hozni azt a csillagot ide a földre, mit szólnál hozzá he!

De már erre csak megindult, úgy, hogy a hold muzsikusa Dávid is „Temetésre szól az ének”-re kapta a vonót.

Egy hét mulva bele került a csillag neve az újságba.

Mikor a vén Korpásné olvasta, rögtön oldalszurást kapott a nagy nevetéstől, annyira megörült. Gombosné pedig rögtön üdvözlő ódát irt, mit, hogy ki nem nyomattak, csak az Isten, meg szerkesztő őrzött.

X városban azóta egyetlen-egy agg legény sincs, még a madarak is mindnyájan rendes családi életet élnek.

Gurgó.

S a kisdedek engedtek a felszólításnak, szépen párosával felvonultak Bornemisza Lászlóné elnök, Molnár Józsefné alelnök s Kern Adolfné igazgató előtt, — kiket a választmány s a nagyközönség félkörben körbezett, — állást foglaltak, s előlépett Kausál Anna árva, hogy egy hangulatteljes verssel felköszöntse az egyesületet.

Jött ezután az árvák igazi öröme, a nagy osztozkodás.

Az elnökség tagjai néven hívták elő az árvát, s mindenik megkapta az előkészített kis bugyrot.

A ruha és cipőneműeken kívül megosztzkodtak az árvák a karácsonyfa díszletein is, úgy, hogy minden árvácskának jutott egy kis rakás édesség.

Mintha gyémántbányába varázsolta volna az est a jelenlevőket, annyi boldogságtól szikrázó, csillogó szemet láthattak.

Az árvaság megfagyott bánata felolvadt a szeretet jótékonyágának melege alatt.

Ruhaneműt kaptak: Ugler Amélia, Tantos Mária, Nyífor Zsuzsanna, Szabó István, Kumszik János, Jankovics Mária, Kausál Anna, Molnár Lajos, Kamarás Mária, Valkó Anna, Vályi Erzsébet, Kispatkó Julia, Simonka Amália, Káposztás Erzsébet, Baffi Róza, Anderko Teréz, Molnár Zsuzsanna, Koos Ferencz, Magics László, Czákó István, Valaszka József, Pongrácz Mihály, Turnyi Lajos, Tökölyi Mária, Dema Józsefné, Muzsicska Borbála, Kamugya Mária. Ugyanzen árvák közt lesz még vagy 38 frt készpénz is kiosztva.

Az egyesület buzgalma, a nemeslelkű hölgyek jótékonyága előtt, mely lehetővé tette a magasztos ünnepet, a sajtó is meghajtja lobogóját.

A mi színészeink.

Mult szombaton, f. hó 17-én volt a 19-ik előadás. A Szegény Jónathán sikerült. Tripp Jónathán (Bátosy) beletalálta magát szerepébe, úgyis mint a szegény szakács, de még gazdag embernek is bevállott. Szatmáry Zsuzsika Molly szerepében a régi kedves alak volt; Szilágyi Berta, Szücs Margit és Radák Róza igen sikkes egyetemi hallgatónők voltak, P. Laky Eugén szépen énekelt, de különösen sikerült volt Polgár Béla, az impressario, a koncert-rendező, a hirdetési ágens. Igyekezett Szitai is, de hát nem sikerült úgy, a mint akarta.

Vasárnap délután a Peleskei notárius mint nép- és gyermekelőadás kitünően ment. Még sugó se kellett, úgy tudták a darabot, habár tizedelték. Ugy halljuk azonban, hogy a közönség ezt nem vette észre s igen meg volt elégedve a darabbal.

Este volt a Jani és Luczi bohózat, sikerült előadásban. Szatmáry Zsuzsika és Polgár Béla aratták az elismerés és tetszés számtalan nyilvánulását. Szatmáry Zsuzsika olyan sneidig baka volt, a milyen csak kellett, Polgár Béla pedig olyan falusi szolgáló, hogy egy néhány eseléd-elhelyező mindjárt szemet vetett rá. Hanem azt határozottan kikérjük Polgár Bélától, hogy oly időtlen s drasztikus vicceket máskor is megkockáztasson, milyen a féltucat volt és a „Riská” tehén vallása. Ha ez utóbbi benn van is a szövegben, egy jóízű színésznek azt okvetlen el kell hagyni, még ha úgy kaczag és tapsol is rajta a karzat. Szilágyi Berta régi jó, még eddig részünkről kifogás egy alkalommal se érte. Szabóné nem találta bele magát szerepébe. Polgár K., Szabó, Szitai jó alakok voltak.

Kedden az Éjjel az erdőn című népszínművet adták. Se a darab, se a játék nem volt sikerültnek mondható. Gyéren, nagyon gyéren hangzott még a taps is. Még Szatmáry Zsuzsika sem volt olyan, milyennek már megszoktuk; éneke, dala azonban igen kedves volt. Szabóné pedig soha sem fog tudni jól adni paraszt leányt, nem vág az ő zsanerjébe. Legsikerültebb volt még Polgár Károly játék, ki a falusi gazdatisztet igen jól adta, különösen akkor, mikor Paczor uramat befonta a kölesönnel. Polgár Béla csalt néhányszor mosolyt ajkainkra, és Kunhegyi volt jó alak a rektor szerepében. Szitai, Kiss, Szilágyi Berta, Szücs Margit maradhatóság.

Annyi kevésbé sikerült darab után adtak szerdán egy sokkal jobbat, a Feneleányok-at. No, erről csak jót mondhatunk, jót különösen a feneleányokról, Szatmáry Zsuzsika, B. Polgár Fanny, Szücs Margit, P. Laky Eugénia, Szabóné, mindnyájan oly sikkesek voltak s oly jól adták szerepeiket, hogy a darab sikere nekik tulajdonítandó. De különösen igen szépen játszott B. Polgár Fanny és Szatmáry Zsuzsika; amaz hetyke, feltűnő modorával valóban egy hamisítatlan feneleány volt, emez pedig sikkes játékn kívül gyönyörű dalával is örvendeztetett. Polgár Béla ma is

kivette az oroszán részt az előadás sikeréből, Szitai gyenge Mokány Berci volt, csak a maszkián látszott, hogy egy pár percczel előbb még czingár alak volt Mokány Bercihez képest. Különbön játékból hiányzott a falusi gavallér. De a többi szereplők is mind megfeleltek a várakozásnak s a darabot úgy részeiben, mint egészében sikerültnek mondhatjuk.

Csütörtökön kétszeres nagyságu színlapok hirdették, hogy a „rimaszombati örökösök mulattató helyi érdekű bohózat, helybeli szerzőtől, kouplettel és dalokkal” lesz előadva. cussa darabnak volt szánva, mint a színlap is mutatta, de hát nem lett az belőle, ugyannyira, hogy a titkár odanyilatkozott, hogy „ha tudják, hogy kicsi lesz a közönség, csak kis színlapot nyomattak volna”, — és Hangosi Frigyes fiatal orvos nem valami nagy örömmel tekintgetett le a színpadról. Maga a darab nem új bohózat, hanem régi bohóság, de azért mulattak rajta. Polgár Béla mókai kouplettjei osztatlan sikert arattak. Különösen a „Ez egyenes, ez görbe” kezdetű kouplettje tetszett nagyon s meg kellett ismételnie. No, az már bizonyos, hogy jóízű humorával minden darabot megment. Szatmáry Zsuzsika igen kedves volt, éneke hódított, mindegyiket tapsvihar és megújítás kísérte. Polgár Károly igen jól adta a kapari uzorást Kunhegyi a rimaszombati gazdag gombkötőt. — Kis nem valami nagyon sikerült se az ügyvéd, se a gombkötő fiának szerepében. Szabónál nem értették, hogy miért tartja — már nem első ízben, — állandóan fején a kalapot akkor is, midőn szobában, pl. ma az ügyvéd irodájában van. — Nem hisszük, hogy ezt bármelyik ügyvéd eltűné, — különben játéka nem volt rossz, valamint a többi szereplőké sem.

Ezen kívül még 5 előadás lesz; vasárnap a Czigány báró, hétfőn pedig a Próféta kedden a sackingeni trombitás, szerdán a piros bugyelláris és csütörtökön Kossuth és Batthányi kerül színpadra.

HIREK.

A „GÖMÖR”

feldegy ünnepelhet híván előfizelőinek és olvasóinak.

— **Eljegyzés.** Osváth Bertalan szalóczi ev. ref. lelkész, f. hó 15-én eljegyezte Bartók Juliskát, a gortva-kisfaludi ev. ref. lelkész szép és művelt leányát.

— **Eljegyzés.** Pollák Sámuel, a helybeli izr. hitközség fiatal kántora, eljegyezte Hadinger Szeréna kisasszonyt Budapestről.

— **Sylvester estélyére** a nőegyesület meghívást intézett a dalárdához, hogy az estén fejtse ki jó hírnevéhez méltó művészetét s gyönyörködtesse a nagyközönséget dalaival. A nőegyesület egyuttal a közreműködésre való tekintettel felajánlotta a tiszta jövedelem felét. A dalárda az előzékeny meghívást elfogadta, s így a legszebb sikernek nézhet elé a vigadni vágyó közönség. A letűnő év halotti tora s az új év keresztelője vidámnak ígérkezik. Aláírási izek a Casinóban és Miskolcyné czukraszájában állanak aközönség rendelkezésére.

— **A helybeli korcsolyázó-egyesület** saját javára táncszal egybekötött társas estélyt rendez kiskarácsony estélyén. Tagadhatlan, hogy az egyesület óriási áldozatokat hozott, midőn a korcsolya-pavillont felépíttette, de az áldozat a sport terjedése s a megkívántató kényelem szempontjából elkerülhetetlen volt. Most már vannak kellemes melegező szobák, a néző és gardirozó közönség is kellemes otthonra talál. Az egyesület ezen nagy áldozatokért a támogatást megérdemli, s úgy hisszük egyik mulatság nem fogja veszélyeztetni a másik sikerét, mert a karácsony — ujévi hét a vigalmak hete, bátran vigadhatunk gyors egymásutánban kétszer is.

— **A belügyminiszter a megyei tisztviselők érdekében** a pénzügyi bizottság decz. 21-iki ülésén következőleg nyilatkozott: akkor midőn az állami tisztviselők fizetésének javításáról van szó, nem zárkozhatott el a kormány a megyei tisztviselők javadalmazásának javítása elől sem. Az organicus törvényekben biztosított autonóm jogkört tiszteletben tartva, azt hozza javaslatba a kormány, hogy a megyék dotációja a maga egészében emeltessék fel. Javaslatában a kormány a megyék dotációjából eddig személyi kiadásokra fordított összeget emelte fel 10 százalékkal, kikerekítve azt felfelé kerek számokkal. Arra nézve, hogy a megyék e nagyobb dotációt mi-

A „Gömör“ karácsony-fája.

Karácsonyi emlékek.

Kandallóm lobogó tüze olyan bizalmasan kedves derengő fényt áraszt szét egyébként világítatlan gargon szobám sötétjén, melege oly édesen otthonossá teszi lakomat, hogy zsöllyében ülve, illatos havannám füstjét fujva, tolvaj módra lopózik szívembe a boldogság érzetének első teremtő szelleme: a megelégedés. Feledek mindent, mi a jelenhez fűz, a külvilág ezerféle szálat, hagyom a jövőt ezerféle céljaival, csábjaival, vagy éppen sejtelmével, lelkemre száll a ma beköszöntő karácsony estéjében rejtező béke-ünnep isteni gondolata, s merengő lelkem visszaröppen a multak hosszú útjain a multak sokféle emlékeihez, pihenőt tartva az állomásoknál, melyeket a karácsonyi emlékek jeleznek.

Eszembe jut egy kis bölcső, melyben én ringattam sokszor kis hugomat, s melyben — mint sokszor mesélték nekem — én feküdtem mint karácsonyi ajándék. Forró anya-csók, meleg anya-tej, ezek voltak viszonzásul az első karácsonyi ajándékok.

Eszembe jut azután egy vidor kis lurkó izgó-mozgó, ugrándozó tagokkal, barna fürtös hajaeskával, piros pozsgás, örökké mosolygó arccsal és szemekkel; valóságos arsenálja volt már a karácsonyi Jézuska révén a kardok, puskák s egyéb fegyverekből; dob, trombita sem hiányzottak, s ha vesszőparipájára ült, oly tüzzel nyargalódzott, hogy bizony megirigyelhette sok politikus és ujságíró.

Karácsony előtt már egy héttel tetőpontjára hágott a kíváncsiság nála: hogy mit hoz a Jézuska. S mert ő csak jó gyerekeknek szokott valamit hozni, a karácsonyhele a gyermek erények gyakorlásának nagy hete volt.

Az egyetlen fiu ilyenkor lemondott önként minden csintalansági privilegiumról, a nevelő bácsi, a dada, a Juczi szobaleány, a Kata néni szakácsné, az öreg János huszár, mind-mind azt mesélték, hogy a kis urfi milyen és milyen jól viseli magát; még csak a testvérkéket sem dobálta meg hólapdával; csak a pajtások tudták, ha az urfit rajtuk kívül más nem látta, hogy biz az csintalan, mint eddig is volt.

Hanem abban mindnyájan megegyeztek, hogy az urfi izgatott.

Egész meséket mondott, hogy ezekbe beszélője, mit is szeretne ő, ha a Jézuska neki hozna, mert szentül meg volt győződve, hogy papa és mama Jézuskával e felett diskurálnak.

Mennyi édes vágy, titokzatos sejtelen, melyek annak a kis fiúnak az álmait is megédesítették. Álmaiban meg-megjelent a krumposz a virgácsos, fenyegetőn, s ilyenkor az urfi zokogása ijesztette fel a szegény anyuskát, máskor meg a Jézuska jött csillingelő fehér lovakon, aranyos szánkóban, angyaloktól kísérve, sok-sok gyertyalángtól csillogó, cukros, aranyos diós-almás karácsonyfával, mindenféle fufangos játékkal; s ilyenkor gyermekacaj ébresztette fel az anyuskát. Még csak ma este egy álomba szenderítő puha, meleg csók, s holnap drága fiucska, álmaid, vágyaid, örömeid teljesedésbe mehetnek.

S a hogy teljesedésbe mentek, az a gyönyörteli gyermekszív nekem a legdrágább karácsonyi emlék.

S az évek ismét repültek, a gyermekből ifju lett, ki nem leste már kulcslyukon, hogy készül a karácsonyfa, de öntudatosan szerető szívet vitt egy jó iskolai bizonyítvánnyal megspékelve az otthoni karácsony ünnepére, s a

szeretnek öntudattal felfogott sugarait kapta az ifju viszonzásul.

Egy világ, egy menyország, mely kettő egymással összelelekezik, a szeretet, a mi semmi annak, kinek szíve nincs, ki szeretni nem tud.

S a hogy az ifju nőtt, a karácsonyfa öröme megfogyott, mert csillogó fénye alatt csak egyik szeme ragyogott az örömtől, mert a másik könyben csillogott, mert vágyva kereste a fa alatt a jó atyust, — — — de nem találta.

Pár év és az ifju kikerül az élet nagy szinpadára, s karácsony estén nem csillog már egyik szeme sem az örömtől.

Ott bolyong a feltámadó emlékek szivszagató hatalma közt egyedül, a nagy város zürzavaros utcáin, hol a nép hemzseg ezrivel, hogy a karácsonyi ünnephez felkészüljön. Mindenütt a csábító háttér, fényes kirakatok, mind-mind karácsonyi ajándékokkal, egész fényő erdők, ezek mind karácsonyfák s sok-sok örömmel csevegő-csicsergő ember, kik mind a karácsony örömeire készülnek, egyik szerzi az örömet a másinak.

S az ifju most érzi először a karácsonyest ünnepe örömeinek elvesztését, megtépi, megmarczangolja szívet a gondolat: **egyedül.**

Hah! egyedül, rémséges egyedül, hol anyyi az ember, s ép az a sok ezer ember mintha mind azt ordítaná fülebe, egyedül! egyedül!

A jó ismerősök társasága nem vonza, a czimborák tivornya nem csábítja el, szerelem, bor és dal mind hidegen hagyja, csak egy rémes kongás tör fel szívéből: **egyedül.**

S az ifjunak egy gondolata támad.

Vesz egy szép karácsonyfát, feldiszíti, mint egykor ő neki, tele rakja a faalját játékokkal, mint egykor ő neki, és midőn mindent elrendezett, nekivág a főváros utcáinak.

„Pásztorok, pásztorok“, hangzik az ének egy templomból, az éjféli mise hangjai ezek. Önkénytelen téved be a templomba, s az oltár felől sugárzó melegben érzi, hogy még sincs egyedül!...

Mellette egy kis fiucska térdel, kacsoit össze téve szépen, dicséri énekével a jó Jézuskát. Pedig neki sem hozott semmit, csak a szeretetét!...

S az ifju érzi most, hogy még inkább nincs egyedül, megfogja az árva gyermeket, elviszi magával néma otthonába, hol a gyertyák fényében ragyogó karácsonyfa mindketőnek meghozza a vágyva vágyott örömet, s érzik, hogy nincsenek egyedül.

És ismét egy karácsony este. Fent a budapesti Gellérthegy czitadellájában hangzik az estima kürtszava, csörömpölnek tisztelegve a fegyverek, s az ifjut felvezetik a várfal északi fokára, hogy ott töltsse a karácsonyestét. Csikorgó a hideg, zug a szél, szeme elmélázik az óriási karácsonyfán, melyet a főváros képe mutat. Lent a Duna hosszú lámpaszegélyével, mintha a fa törzse lenne, a tőle szétágazó utcák, az oldalágak, s az ablakok százezrei megvilágítva, mint az égő gyertyácskák; az otthon béke ünnepe elnyeli a nagyvárosi szokásos zajt, csak a kantinból tör fel hozzája a részeg katonák hahotás éneke.

Ez is karácsony este. S a karácsony este évről-évre elveszíti a gyermekkorból megmaradt boldogító nimbusát, s a törzsvendéglő pinczései, csökkönös gargonjai, éjjeli madarak, a kávéházak lámpafényei s azok alatt tanyászó stammgasztok adják meg a keretet. Mindig ridegebb a kép, s ha most ismét csak gargon szobámban ülve, egymagamban a kandalló tüzétől megvilágított felhomályban el-

mélázva ünneplek, egyedül is boldog és megelégedettnek tudom magamat, mert valómat áthatja egy tulvilági érzés, mely közelemben varázsolja az „Ö“ szellemét, őt magát a képzetet szárnyain, őt, kit szívembe zárva hordok.

Egyedül vagyok, s az egyedül létben is boldogan.

Szeless Ödön.

Egy misantrop levele.

Él s — meghal a felleg, leáldoz a napfény — elhervad a rózsá s kialszik a láng is . . . mire megvénülünk — reánk is csak az vár — megpihenni ott a sir mély üregében.

Bölcsönél mosolyog, ott élet az élet — de azután zokog és kinjának végét kevesebb vagy több év multán ha eléri — fájó sóhajt hallat a haldokló élet, mert hiszen nem volt más, mint a teremőnek félbehagyott s be nem fejezett szándéka.

E szavakat mondád egy izben te nekem. Jól megjegyeztem minden sorát, minden betűjét, — s szittam magamba mint édes mérget, a te misantrop ember? — és világgyűlölő eszméidet.

És ma — ma talán különb misantrop vagyok, mint te. Ma jobban, ezerszer jobban gyűlölöm ezt a csillogó világot, ezerszer jobban gyűlölöm benne kölcsönvett hatalmával, koldus bűszkeségével annak koronáját, de egyszersmind leghaszontalanabb alkotó elemét: az embert.

Volt idő mikor ifju lélekkel mindenben, de mindenben gyönyört találtam; — ábrándos lelkületem örömmel merengett el a ragyogó kék égen, éjjelenként gyermekes kéjjel akartam megölni annak miriád csillagát, tulvilági gyönyört ébresztett keblemben a zöld erdő rejtelmes borongásával, órákig elbámultam a beláthatlan síkon, nem tudtam megválni a völgy, a halom csábító, berkétől, mert hiszen ott egy kedves hang, a bokor szárnyas dalnoka üdvről, boldogságról, szerelemről s a világ szépségéről daltolt.

Majd éreztem ereimben, szivemben a felpezsdülő vért, hogy alkossak nagyot, hogy hírt, nevet szerezzek magamnak — hogy rabigába hajtsam a bűnt, hogy felemeljem, megvigasztaltjam a nyomort, hogy mint egy második Ceres áldást hintsek a kin rozzant, megvetett viskóira, s lássam azt a fenséges pillanatot, melytől egy világ részegüljön meg gyönyörében, hogy keblére öleli, testvéreinek vallja a gögnek bibora a nyomornak rongyát.

Gyermekes ábrándok! eltűntetek régen! mint az ég fellegét a dühöngő orkán vadul eltiporja s messze-messze, úzi: úgy üzött, dobott el titeket is tőlem a felébredésnek viharos reggele.

Felnyiló szemeim csak roncokat láttak, letarolva mindent. — Csak te — te egyetlen barátom csak te gondolhatod el azt a kint, mikor láttam, hogy egyszerre mily szegény, mily nyomorult, milyen koldus lettem.

Elveszett minden kincsem — hitem a világban, hitem az életben, hitem az emberiségben. . . .

Még tegnap gazdag és ma — már nyomorult koldus.

Csak egy maradt — csak egy: a visszaemlékezés, de ez sem paradicsomnak, melyből ki nem üzhetnek, hanem pokolnak, melyből szabadalmom nem lehet.

Teljesültek rémes jószavaid: „neked nem szabad boldogságot keresned, mert nem azért jöttél e világra.“

Teljesültek s átokká váltak rám. — Rémnyeim omladékán nem nyílt virág ki, sirt nyitott a végzet, — s a sir üregében nem épített fészket a kaczagó gerle; az maradt: omladék, ez zordon mély üreg.

Mily kicsinységek, mily alig észrevehető pillanatok intézik az életnek sorsát!

Légy erős, mint Sámson avagy hős Herkules, hatalmas mint Caesar, bátor, mint Hani-bal — csak egy röpke perc kell, s dicsősorud — porban, mert minden, mivel bírsz, nem a tied végleg.

Jókedvében a sors hogy ha felemelt ma, holnap a magasból a mélybe taszít le, — mert mi csakis labda, játékszer vagyunk a véletlen kezében.

Nem hittem ezt akkor, nem hittem el neked, de ma már jól tudom.

Fülembe cseng most is szavad, mikor mondtad: „Intézheti bármi, csak mi nem sorsunkat.“ És a tapasztalat, a kin szülőanyja a te szavaidnak adott igazságot.

Emlékezel — e még a csábos syrén ajkra, melynek csókjaiba fuladt akkor esküm? emlékszel-e még arra a napra, mikor vad haraggal téptem össze azt az édes köteléket, a mely lelkeinket úgy összekötötte.

Elhagytalak, megvetettelek s futottam az ölelő karokba.

Boldog voltam akkor, nem halottam azt a keserű életfilozófiát, melyre téged az élet tanított; nem hallottam, — kivettem emlékedet is szivemből, hogy helyet készítsék annak a bálványának, mely annyi magasba vágyó, annyi ideális lelket izekre tért össze.

Összetört engem is. — Miként az óriási kígyó mirigyével bevonja előbb áldozatát, hogy egy nyeléssel örökre eltüntesse, úgy tett velem is a syrén; egy röpké pillanat a kéjnek ölében... aztán behállózva, hogy ne mozdulhassak, ledobott abba a feneketlen rémes sötétségbe, hol megtanultam gyűlölni már mindent, a mi volt, van és mindent a mi lesz még, de ezek között is egyet a legjobban: gyűlölni önmagam.

Ne csodálkozz tehát, hogy ha felkereslek. Nincsen többé semmi, a mi elválasztana borongós lelkedtől. Elhiszem mostan már minden egyes szavad. Nem vonz, nem ragad el ma már semmi eszmény. Megtanultam bölcsen élni. Tudom, hogy piac ez a világ, az élelmesek kincstanyája, tudom, hogy az öntudat, az erény csak egy nyomorult koldustarisznya, melybe nagyon, de nagyon gyéren hull a fa at. Megalkudni az étellel, ez az elv, ez az igazság, a szeretet pedig égi erény, melyet éppen azért nem a földön kell keresnünk.

Nem törődöm többé semmivel, nem a tegnappal, a mely már elmúlt, nem a holnappal, mely talán nem is lesz... élek a jelennek. Egy-egy falat kijut minden napra, és ez elég. A többi ugyanis csak nevetéses czafráng, melyet kikaczagni tanult meg a bölcs.

Ismertem egy leányt. Szép volt, mint egy angyal, üde és ártatlan, mint reggel a harmat. És a leány boldog volt, szeretett egy ifjút; szeretett ábrándos lelkének egész hevével, szüzi szerelmének egész mennyországával. És az ifju? Óh az is szerette, szerette annyira, hogy heves szerelmében az ártatlan leány lelkét összetörte s — azután elhagyta.

Láttam egy másik leányt boldogan kaczagni, mikor szerelmesét a halálba üzte.

Fény, bibor övezte a latrot, a mikor áldozata könnye koldus falatra hullt.

Kacajjt, mosolyt láttam ezereknek ajkán, a kirkól jól tudtam, hogy otthon, a mikor levetik álarczuk, könybelabbadt szemmel átkozzák azt a világot, melynek kedvéért mosolyt erőltetnek arcaikra.

Láttam, láttam igen sok kint, láttam sok nyomort, láttam sok csalást, sok csalódást, méltó vagyok hát rá, hogy visszafogadj barátságodba.

Majd várunk azután együtt arra a harmad napra, mikor az igazság — melynek sirján most ez a kövé keményedett világ ül — felkel halálából.

És az a nap talán már nem is olyan messze, már pirkad a hajnal, oszlik a setétség, új világosságot hint a sötét éjre karácsony ünnepe.

Csernay Dániel.
(Dolintai.)

N. hez.

Fájó szíved, csüggeteg reményvel,
Egyre várlak — kedves — tégedet,
Elmerengve a rideg magányban,
Magam előtt látom képedet.

Mint lapályról, homoksvatagról,
A fenyő a bérz felé sóhajt;
Arva szíved elhagyott magánya,
Egyedül csak tégedet óhajt.

Mint a bérzen sinlődő avar fű,
Mely lapályról, síkról álmodoz,
Megtört szíved csüggedő reménye,
Érted él, és érted áhítoz.

Jöjj, eszménye lángoló szívednek,
Jöjj, repülve tünder szárnyakon,
Messez üződ szívedről az éjre,
S te léssz nekem tündöklő napom.

Bothmer Juliska.

Méltóságtejes tartása volt a dákonak. Szép hosszú nyaka; ügyes, kis gömbölyű feje s kimondhatatlan okos szeme. Szörnyű tekintélye volt minden kutya előtt. Az igaz, hogy lehetett is, mert ritkán került a falu kutyái közé. Nem ismertek gyöngéit. Mikor lejött Nelli kisasszonnyal olyan kényesen rázogatta kis nyaklánczát. Tetszett neki, hogy ott csörömpöl rajta az az érem. Mintha mondani akarná a Dákó, vagy mondta is kutya-nyelven, nekem nevem van, itt van az érem, különb vagyok, mint ti: tiszteljenek ti névtelenek.

Nelli kisasszony büszke is volt a kis Dákóra. A Dákónak is ott terítették (!) a hol Nelli kisasszonnyal; szép porcellán tányérból evett ugyan azt, a mit Nelli kisasszony. Minden meg volt csak bort nem ivott, de azt Nelli kisasszony sem.

Nelli kisasszony elhatározta, hogy kifogja tanítatni a Dákót. Már kerestetett is melléje nevelőt, jelentkeztek is, (legtöbbszörre végzett tanár jelöltek), hanem egyiknek sem volt hozzá (már t. i. Dákó urfihoz) való diplomája. Lehet azonban, hogy Nelli kisasszony fáradhatatlan kutatás után valami német professort csak kapott volna — s akkor . . . akkor!

Édes álomba ringatta el magát Nelli kisasszony s nagyszerű terveket főzött. Lesz egy tudós kutyája, egészen új korszakot fog ezzel megnyitni: a tudósok között már nem csak szamarak, hanem kutyák is lesznek

De a végzet másképen akarta. Nelli kisasszony egyszer a Dákót is magával vitte a nagy vásárra. Sok mindenfélét vett s mivel e sok mindenfélével volt tele a keze (a többi között egy szalagot is vett a Dákónak s egy pápaszemet is . . . ha majd tudós lesz!) így tehát a Dákónak nem jutott hely az ölében.

A Dákó ezért nem is haragudott nagyon. Elbámult a sok mindenfélén s tudós szakértelemmel vizsgálta sorra a rőfösök sátrában a czifra pántlikákat megbámulta a csecsebecsések kirakatát is, hol sok olyan érmet látott, milyen a nyakán függ, (bizonyára szomoruan gondolta, hát az érmetek pénzért veszik?) Majd okos szemeivel a meséket áruló sátrát pillantotta meg. Irodalmi kritikus szemmel vizsgálta sorra, s hogy kényelmesebben láthassa, felgrott a pólczra. Az orosz természetesen nem tudta, hogy egy tudós kutyával van dolga, a kutya csak kutya gondolta s nagyot lóditott Dákó uron. Dákó ur egyenes az ut közepére szállott s oh fatum, ez nem elég a Dákó medaliomos nyakán egy koci robog keresztül.

A Dákó iszonyut ordított, Nelli kisasszony meghallotta. Rohant, mint örült, eldobált kezéből mindent. Hőrogtve kiabált: Dákó, Dákó . . . fogják el a nyomorult gyilkost. A gyilkos azonban a gyilkos kocsin tovább rohogott.

Nelli kisasszony ölébe vette az ájult Dákót s rögtön fogadóba szállította a drága testet. Az első orvost hívatta el, ő maga pedig sirva parancsolta meg a liberális kocsinak, hogy fogjon.

Az orvos ébresztő-szerekkel végre eszméletre téríté Dákót! bekötözte sebeit, s receptet írt.

Mig hazaértek Nelli kisasszony könyeivel meg telt a hintó.

Othon először is a Dákónak puha fehér ágat bontatott, azután bevonatta szőnyekkel a szobát, a folyosót s megmondotta a dalos szobalánynak a perlekedő szakácsnének, hogy, ha valamelyik egy szót is mer hangosan kiejteni rögtön elküldi.

Ő maga oda ült a drága beteg mellé, maga köré rakta az orvosságos üvegeket s egy csomó zsebkendőt. Nappal még fel volt a Dákó, könyezett, mikor aludt, akkor sirt, éjjel pedig olvasta az orvosi szak-könyveket s leste a Dákó lélekzését.

Nelli kisasszony elhívatta még a falu remény-dus csizmadiáját is, kirkól hallotta, hogy nagy orvos. El is jött s szörnyű fontoskodó arccal adta tudtára a kisasszonnyal, hogy a Dákó pulzusa egészen rendesen ver, semmi komolyabb veszély nincs; ha enni kér a Dákó, adni kell neki.

Nelli kisasszony már reménykedett s majdnem megbánta, hogy a Dákó udvariatlan eltaposóját feljelentette.

Az azonban a sors másképp akarta. Szegény Dákó napról-napra soványabb lett; bágyadtan nézett bánatos urnőjére, mintha mondana: Isten veled! én meghalok.

Egy délután a Dákó nagyon rosszul lett. Nyöszörgött, sirt, jajgatott, már a nyakát sem bírta mozgatni.

Nelli kisasszony, mint egy örült szaladozott. Kocsit koci után küldött orvosságért, orvosért; már épen a leghiresebbért akart Párisba sürgönyözni, mikor Dákó egy halk nyaffintással adta tudtára, hogy bizony nem kell már neki

semmi földi segély, mert jobb hazába fog költözni.

Ugy is lett. Még egyet pillantott okos zöld szemével Nelli kisasszonyra s azután örökre elaludt. Nagy szelleme elrepült.

A nap bánatosan hanyatlott a telepei hallok mögé, a lassu szellő gyász indulót kezdett fujni a fák lombjai között.

Nelli kisasszony le volt sujtva. A sok sirástól szemei megdagadtak, feje megfájult. Mégis maga akarta rendezni a Dákó temetését.

A Dákó hidegült tetemeit kis bronz koporsóba tette puha vatta közé. Azután feltették a magas, virágokkal telefont ravatalra. A ravatal mellett négy hatalmas szövetnek szórta fényét a Dákó el nem torzult vonásaira. Nelli kisasszony senkit sem eresztett a ravatalhoz, (pedig bizonyos forrásból tudom, hogy a telepei kutyák testületileg akarták kifejezni részvétőket.)

Végre három nap mulva Nelli kisasszony megparancsolta a cselédségnek, hogy ünnepi ruhát öltsenek.

Ő maga sötét gyászba volt öltözve. A belső cselédek közül négyen vitték a koporsót, melynek szallagjára ez volt írva nagy aranyos betűkkel: egyetlen, felejtethetlen Dákóknak.

Mig a sirhoz értek Nelli kisasszony folyton sirt, sirt Nani is, sirt az egész — cselédség.

Végre letették nagy vigyázva a drága koporsót. „Kapa csilant“ s feldoborult a sir, Dákó sirhantja, a kert legszebb részén, virágos ágyak mellett, árnyas fák között.

Nelli kisasszony megtörve állott meg a dombnál; a vén Piponyné önfelédten térdepelt le . . . talán imádkozott?

Nelli kisasszony a szomorú temetés után csak a boszura gondolt.

Megboszullak Dákó, meg — sóhajtá napjában hétszer.

Égészen belebetegedett a gondolatba.

A gyilkos végre megjelent egy elegánsan öltözött ur képében.

Nelli kisasszony, a mint rá tekintett mindjárt szelidebb lett két fokkal.

Bocsánatot jöttem kérni nagyságától, a multkor

— Igen, igen a Dákó.
— Esetleg kárpótlást ígerek.
— Igen, igen a Dákó kárpótolhatatlan; nekem csak háromszáz forintomba került, de nem adtam volna egy kincses bányáért.

— Óh!
— Igen uram ön a pénzt sajnálja, de mi az! — a fájdalom, a bu: az megfizethetetlen.

— Óh, oh! mi az nekem — susogá édes ábrándok között Szegényessi, — mert ez volt a gyilkos neve — mi az nekem! ez pompás partie lenne, ha elsül.

— Ön csak azt tudja mondani: óh, óh! sirni nem tud — nem ismerte a Dákót, okos állat volt, nincs önnek szíve, nincs uram — ámbar — gondolá magában — csinos ember.

— Ah! ha merném remélni, hogy nagysága

— Talán bocsánatot akar kérni?
Óh! Dákó, óh! Dákó, ezt nem hittem volna, soha nem — és sirni kezdett.

— Szegényessi ur egészen elzékenyedve ragadott kendőt. Jó partie, jó partie, ámbar nem fiatal — susogá könyei között. Hirtelen megragadta Nelli kisasszony kezét. Kisasszony! — kiáltá páthosszal — ne tegyen szerencsétlenné; megsemmisülök, ha drága szíved fájni érzem s gyöngy könyeit hullani látom. Remélhetek-e bocsánatot, szabad-e felajánlanom a sok fájdalomért szíved.

A Dákó szerelméért bocsásson meg!

— Az áldozatot elfogadom, önnek látom nemes szíve van, ön nemes érzésű ember. Óh! Dákó! — s Nelli kisasszony keze ott nyugodott Szegényessi kezében, mig a Dákóért hullatott könyek egybe folytak, az első csók váltása közben. Szegényessi most már gazdag völegény, háromszor kiáltott fel oh! Dákó, óh! Dákó, óh! Dákó!! — magában hozzá tette: mily boldog vagyok, hogy nem más gázoltatott el.

Az esküvő előtt Nelli kisasszony a Dákó sirján ünnepélyes öröm-könyek között tett fogadást, hogy esküvő után márvány siremléket fog hozatni, melyre arany-betűkkel ezt fogja vésetni: „a hálás Nelli Dákónak.“

Az azonban esküvő után Nelli nagyságos asszony rá se gondolt nemcsak az emlékkőre, hanem szegény Dákóra sem: van más, ki helyét betölti.

Szegény Dákó jelöletlen sirban fekszik, pedig megérdemelte volna azt a márványt; hja! a hála nagyon ritka madár!

Ruik László.

FÉLRE BÁNAT.

Félre bánat, félre bú, gond!
Vessünk fátyolt rája!
Mért dobogna többet a szív,
Mint a mennyi járja?
Tegnap is volt, holnap is lesz
Száz, kit ér a bánat —
Világ sora — bolond a ki
Meggzünteért fárad. —

Terem Annas, Terem Kaifas,
Pilátus is él még,
Judás kincse lázba hozza
Annyi ezer vérét . . .
De hát ne bándd, vigadj inkább
Még ma más az árú. —
Holnap tán a te panaszod
Zúg a keresztfárú. —

Vigadj hát még, tölts serleget!
Tán utolsó óra . . .
Körülöttd romban minden . . .
Ugy se fordul jóra. —
Férfi jellem, női hűség
Föld sarában fetreng . . .
Vigadj, igyál a vészmadár
Mig föléd nem rebbent!

Vigadj, igyál, mit se törődj
Mások keservével!
Egyedül csak a ma tied —
Holnap tán már vérzel. —
Tölts serleget, fel se vedd hát
A panaszló ajkat . . .
Világ sora — egyik örvend,
Más a mikor jajgat.

Csernay Dániel.

A beteg nővér.

Maradt nekünk a nagyapánkról vagy három holdnyi szőlőnk, egy hegybe vájt pinczénk, s egy századokra épített, széles falusi házunk, meg két vékás kenderföldünk.

A szőlő még akkor filoxera-mentes volt, s nem ritka a bő szüret. A pincze soh'sem állt üresen, a háznak akadt bérlője: vagy a környező, vagy fiskális, vagy mint épen ekkor is, uradalmi erdősz. Ide az ősi fészekbe indultunk hát el, v. tiz évvel ezelőtt karácsony hetén virradatkor dermesztő hidegben, hogy az ünnepekre bort hozzunk haza: atyám és én. Bunda pokrócz, melegített téglá s jó forró borleves közös erővel alig tudták elviselhetővé tenni a szibériai légkört.

Délben agyonra fagyva érkeztünk meg s a föld alatt, a pincze fenekén engedünk ki, s ebédeltünk meg.

A bort lehuztuk, kocsira tettük és behajlattunk a faluba a főerdészhez, némi bérléhez tartozó ügyek megbeszélése végett. A főerdész helyett azonban csak nővérét találtuk, ő maga a városba ment s hihetőleg csak este érkezik vala meg. No, ez kellemetlen incidens, nincs más, mint bevárni s este utazni hazafelé. S bevártuk.

Atyám adót ment fizetni, s egy pár látogatást tett. Én maradtam az Iréne kisasszony társaságában.

Eleinte közönyös, mindennapi dolgok felől beszélgettünk, majd mindinkább áttértünk elvontabb, — kellemesebb tárgyra. S rövid időn az a benső barátságunk fenntartott társalgás fejlett ki közöttünk, mi a meghittség, a bizalomnak a jele. Mintha nem is most találkoztunk volna először életünkben. Van ez így néha.

Ha egy-egy bizalmasabb szót ejtett ki, — meglepetve pillantott fel, — zavartan tekintett körül, nem hallotta-e meg valaki — más. Az eleinte borus, komoly arc lassankint felvidult, mosolygott, olykor hangosan, bár visszafojtva felkaczagott.

Előszedte kezimunkáit, sorba mutogatta, megmagyarázta hogy kell ezt s amazt csinálni. Tanított, harisnyát kötni, s hogy látta e művészet iránt való fogékonytalanságomat, a kezemre legyintett. De aztán megbánta. Engedelmet kért. Majd megmutogatta madárkáját. Ezeket most kapta ajándékba jó bátyjától.

Aztán beszélt sokat az ő kedves fivérééről. Milyen jó, gyöngéd, gondos ő íranta. Hogy ápolja, babusgatja, — mert hát én beteg voltam, beteg, s alig pár hete, hogy itt vagyok.

Meg is látszott rajta. Sötét kék szeme alatt kékes karika metsződött be. A kiállott betegség nyoma. Egyébképen épen nem látszott szenvedőnek. Szép sugár alakja telt, mozdulatai elevenek voltak. A szemei hol mint égő parázs, fényltek, majd elveszték fényüket, s homályosan tévedtek az ürbe, — a semmibe. Mintha társalgásunk reája gyakorolt hatását akarná illusztrálni. Arca kifejező s kedves, minden indulatot feltüntető. Szelleme sziporkázó, élénk. Ötlei megkapók, eredetiek, olykor bizarrak valának. Különösen jól kezdtem magam érezni.

Az idő telt, alig vettük észre, hogy alkonyodik. Letette munkáját. Az est homálya mind jobban elárnyékolta a vonásokat. Csak a szemeit vehettem ki. Azok rajtam pihentek. Felszabadított bennünket a homály az illem azon a kényszere alól, mit a világosság reánk parancsol.

Most nem voltunk kénytelenek tudni, hogy egymást nézzük. Pedig mást se csináltunk. Nem háborgattuk egymást semmi beszélgetéssel.

Szentnek tetszett előttünk ez a fátyolos csendesség.

A kályhában égett a tűz, kiverődő lángja olykor vibrálva suhant át arcán, bizonytalanul világítva meg azt. Olyan merevnek, olyan csodálatos élesnek tűnt fel.

Az én kezem az asztalon pihent, ő kezére támasztotta fejét.

Égés közben nagyot pattant a fa, mitől, ijedve rezzent össze, s mintegy mentségül kezemhez kapott.

Megfogtam a kezét. Hideg volt és puha. Megnyugtató szó alig jött torkomra, oly elfogult valék.

Fáztam és melegem volt. Beszélni szerettem volna s hiába iparkodtam kitalálni, hogy mit. Néma maradtam. Megkísérlette visszavonni kezét, de bizonytalanságát akarátának úgy átéreztem, annyira a szemérem vivódásának tételtem tartani. Eleinte alig mertem fogni. Remegtem. Végre is egy oly helyzetben lettem magam, mely a közönségesnél több bátorságot, több megfélekedést teremt. És mindenek felett több bensőséget is szül.

Lehajoltam a hideg kézre, s kiszáradt forró ajkammal hosszú csókot nyomtam reá. Éreztem, hogy rándul össze egész teste. Aztán elvonta kezét, leborult az asztalra és sirt keservesen.

Vádoltam oktalanságomat, ezerszer kértem volna bocsánatát. Szégyeneltem magam; habozó tétlenséggel néztem reá, kínos zavarral küzködtem s nem találtam meg a kibontakozás nyitját.

Csak az látszott előttem bizonyosnak, hogy megsértettem, s most nem tudom bántásomat mivel jóvá tenni.

Ugy összeszorult a szívem, hisz én nem akartam megbántani.

Hirtelen felugrott. „Bátyám jó“ mondá, „lámpát kell“ gyujtanom.

Tán észre se vettem volna, hogy teljes sötétségben vagyunk.

Alig villant fel a lámpa világa, kocsii állt be az udvarra, megérkezett a kedves fivér.

Mielőtt bátyja eleibe ment volna felém fordult. Mélyen tekintett a szemem közé aztán kezét nyújtott.

Zavarodva nyújtottam kezemet s ő hevesen szorítá meg. Aztán ott hagyott.

Egy új kérdés előtt álltam. Hol lesz ennek a megoldása?

Az erdőszel már ismerősök voltunk, s örültünk egymásnak, mint olyanok, kik régen találkoztak, egymással szemben nem concurensok, egymásnak semmivel nem tartoznak.

Kérdezősködött édes apám felől, a ki ép azon perczen megjött.

Aztán nővérét kérdezgette: „hogy vagy nem történt e valami baj, jól érzed magad?“ s a figyelem, a gyengédség szavai közé mintha most némi aggodás kifejezése is vegyült volna. Nővére megnyugtatta. „Nagyon jól vagyok régen éreztem magam ily jól.“

Az volt a tervünk, hogy megvacsorázunk s utnak indulunk hazafelé.

De a szives házigazda nem engedett a jussából.

Már innen egy tapodtat se!

Ilyen hidegben?! Azt már nem engedem.

A szél is felkelt, s metszőn hasított át a völgyön, s utunkat másnap hajnalra határoztuk.

Élénk beszélgetés közt töltöttük az estét. Édesatyám a főerdésszel, én többnyire a kisasszonnyal foglalkoztam.

Nem is hoztuk elő az alkonyi jelenetet, úgy látszott reá is kellemetlen lett volna, s engem is feszültebb helyzetbe hoz. De a hatása alól nem tudtunk szabadulni. Éreztük annak jelentőségét.

A közös titok, a közös elhallgatás, fentartása érzelmünk felől való gondolatunknak: sajátosan érdekes helyzetet teremtett, melyben minden pillanatban valamely újra vártunk; társalgásunk köz-nyelve mögött a háttérret kerestük, s minden szót bizonyos célzattal mondtunk s bonczolgatánk.

Egy egy témát hosszasan is fejtegettem. Eleinte figyelve tekintett reám majd csak úgy a levegőbe nézett. Azt hittem az általam mondottakkal foglalkozik. Csalódtam. Egy szót sem értett belőle. Bocsánatot kért, hogy oly szórakozott.

Aztán én is keveset szóltam, hallgattam a főerdész vadász meséit.

Vagyis úgy tettem mintha azt hallgattam volna. Más világba járt az én lelkem. Egy új világ chaoszába. Befogadnak-e? Talán. De nem is nagyon gondolkodtam felette. A jelen elzsbabaszott. Olyan valami mint a ringás, a repülés érzése bizsergált át testemen. Azt a fajta mámort élveztem át, a miről oly rajongva beszélnek a hamis élvezők. Extázisában voltam a sejtett gyönyörnek, melyet a tiszta, salaktalan érzélem áraszt. Félig ébren, hogy tudjak róla, — félig öntudatlan hogy ne akarjak tőle szabadulni.

Hogy ő, — Iréne, — miről gondolkozott, mit érzett, arról sejtelmem sem volt.

Igy ért bennünket a késő este. Szobáinkba vonultunk.

Bucsuzáskor megint az az átható kézszerítés, az a delejező tekintet. Ugy megremegtem alatta. Ha teljes öntudatomnál vagyok félnem kelle tőle. De már annyira voltam, hogy szinte vártam, természetes következményképp tekintettem.

Az előszobából nyilott egy külön kis szoba, oda vezettek be.

Az ágy vetve, a kályhában pattogó tűz. Az éjjeli szekrényen gyertya égett.

Nem voltam álmos, idegeim tul voltak feszítve.

A diványra heveredtem le.

Közel hozzám egy könyv-állvány volt. A második fokán 3—4 dermedt légy feküdt hanyat. Ezt a szobát csak a jelen alkalomra fűtötték be. A legyeket bámultam. Először az egy, majd a második, harmadik mozgatta meg lábait. Később szárnyakkal is zümmögtek, de felállani egy sem tudott. Kínos vergődésüket néztem a nélkül, hogy rájuk figyeltem volna. Mint a hogy egyáltalán nem figyeltem semmire, nem gondoltam semmit, nem éreztem semmit, holtabb voltam mint azok a dermedt bogárkák.

Szemeim mereven nyitvák, de öntudatomban összefolyt minden. Ébren voltam, de nem tudtam róla. Majd azt hittem, hogy álmodom, hogy visio üzi velem játékát.

Az ajtó felnyit s belépett rajta Irénke. Nem lepott meg. Örültem neki, csak attól tartottam, hogy felébredek s a látomás eltűnik. Mozdulatlanul maradtam. Az égő gyertyát a mivel jött, letette a másik mellé, aztán felém tartott s lassan, szó nélkül letérdelt előmbe.

Aztán megfogta kezemet mind a két kezével, gügyölgette, dédelgette, csókjaival halmozta; szeméből meg ömlött a könnyü. Aztán csendesesen susogott: „Ugye te rosz kéz enyém léssz már. Ugye te rosz fiu eljöttél értem? Nem hagysz elveszni gonoszul, nem törőd újra össze szegény szívemet? Ugye nem hagysz el többé? Ugye szeretsz még most is, örökre, mint én téged?! Látod már jobban vagyok, nem is volt semmi bajom, csak a szívem fájt érted. Azt hittem kijátszottál. . . Bűnös voltam, hogy ezt hihettem, bocsáss meg. . .”

S ott fuldokolt.

Én meg tehetetlen letargiamban néztem e megtörtségében is hívó alakot s tulfeszített idegeimnek nem tudtam mozdulatot parancsolni. Zsibbadt voltam.

Az ajtó megint felnyit s a főerdész hatalmas alakja lépett be rajt.

Az izgalom kifejezésével arcán lépett nővéréhez és felemelte.

Iréne, kedves gyermekem, mit cselekszel, — jöjj szobádba . . .

Felállt, reá borult fivére vállára és sirt hangos zokogással. A főerdész szeméből is hullott a könnyü. . .

Aztán elvezette, — én egyedül maradtam.

Az ajtó csattanásra jöttem magamhoz, felugrottam s gondolataimat igyekeztem rendbe hozni.

Helyzetem tarthatatlan lön, s csak egy menekülésem lehet, a rögtöni elutazás.

Kiadtam a rendeletet a kocsisnak, hogy fogjon be, aztán édes atyámat költöttem fel.

Alig akarta megérteni, hogy miért nem várhatjuk be a reggelt.

„Majd az uton megmagyarázom.“

A főerdész hozzám jött pillanatra.

„Nem kárhoztathatom önt a történetekért, de sőt köszönöm nemes magatartását.“

„Szegény nővérem! két hete, hogy kijött az ideg gyógyintézetből, s azt hittem teljesen kigyógyult. De a seb, mit szívében hord úgy látszik mélyebb, minthogy beforrhathott volna! A méreg megölte lelkét. Az ön képe egy máséval vegyült össze lelkében . . .”

Mondtam, hogy rögtön utazom.

Nem tartóztatott. Elbucsuztunk?

Éjjeli egy órakor, sűrű sötétben, viharos hidegben indultunk utnak.

Szegény leány! Élete története: szeretett, — aztán feláldozták, aztán elárulták, — aztán: szenvedett.

Kathona Géza.

Sport dal.

Szépén ragyog a nap fent az égen,
Vidám zaj van a szombati jégen.
Barna kis leány aczélikoresolyája,
Mint a villám a jeget úgy vágja.

Kaczag, örül a sima jég tükre,
Olyan mint egy bűvös bájos tündér.
Egész lénye örömtől sugárzik,
Piros ajkán édes mosoly játszik.

Szöke ifju búsan néz utána,
Ott van mindég híven a nyomába,
Félte őrizi, gondosan kísérve —
Bár a lányka alig veszi észre.

Tova siklik, mint sugar az égen.
Nem volt ő már ilyen boldog régen.
Hogy érne rá, most gondolni másra,
Mint a kedves koresolya pályára.

Leng a zászló a csarnok fedelén,
Ne szomorkodj lánykád hidegségén,
Elolvastja a tavasz a jeget,
Az a kis lány még a tied lehet.

Sarkány Imréné.

Apróságok

Gyorsan peregetek az idő nagy orsóján a napok, eljött a karácsony. Nagy a postán a sürgős-forgás, megkét-szerződött a forgalom. Egyik ember a másiknak adja az ajtókiímeset, zudul a közönség. Jön, megy a sok kriszkindli szekér számra. Most, ha minden postásnak száz keze volna, akkor is akadna munkája elég. Élettani gépek módjára működünk a kulisszak mögött, görnyedünk az íróasztal mellett reggeltől estig, csak úgy esurog róluak a víz, izzaszt bennünket a fagyos december.

Zörögve állt meg a kariol az ablak alatt. Méltóságtelesen leugrik Andris a bakról és gyors egymásutánban hányja be az ablakon a levelezés-köteget. Mint néjja a csirkéknek, úgy esünk neki. Egy pillanat alatt rendkívül élénk zsbaj hangzik a postáról a járó-kelők fülébe. Rekedt hangon, bus melódiával — melyet csak az éhes gyomor szállhat — emitt a futók számaát mondják fel, amott ugyancsak járja a „Domnule“ uram, majd a morse csuda alkotása kelepel: tik, tak, tik, tak és tekintélyesen üti a taktust a tompahangu bélyegző. E gépies munkába egy-egy kacaj vegyül, az egyik kollegának rimes zsebkendők érkeztek.

Alta ános lett a figyelem, lássuk csak?

Fehér chiffon zsebkendők, szegleteikben vörös betűkkel vannak himezve a különböző rimek:

Harmatesepp a sár levelén,
Drágám tudj az orrom belém;

vagy:
Nincs jobb bor az egri bornál —
Kedvesebb a fitos orrnál;

vagy:
Tubák, torna, gezemicze,
Náthadat az ördög vigye;

vagy:
A te orrod kedves bordám —
Nem is orr már, hanem — ormány.

Már az igaz, hogy az utolsó rim Rudikának Engel nagyreményű tanulójának szól, övé lesz a zsebkendő. Folyik a munka ismét tovább, tovább, csak az ajtókulcs csörömpölése adja tudtul, ebből elég, itt a publikum.

Legelől lépdél a Rudikám! Méltóságtelesen pöffeszkedik, karácsonyi kriszkindibe furulya-nadrágot, lakkezipőt kapott. Fumigálja a világot, mert ő ám az ur, ha egyedül van. Salemaleichom hangzik az üdvözet minden oldalról. Zsebvágott kezekkel meghajlik, egy lépést előre tesz és tudomására adja a szolgának, hogy csomagot hozott „élelem históriával“ telve. E perczen nagy patkós eszimbába betoppan egy öreg atyafi, kezében tart egy czimezettlen levelet, bedobja a szekrénybe, megüti háromszor a reteszt és utána sugja: kedves fiamnak Nagykallóba. Meg se fordul, már a másik is ott, egy levelet hoz szinte bérmentesítve egy 5 kros okmánybéllyeggel. Nagy János uram csomagot küldene a fiának, de drágálja a szállító-levelet s haza viszi a csomagot. Egy elegansen öltözött hölgy közeledik felém, meghajtja magát, elpirul és elfogult hangon kezdi: „poste restante levelet kérek. Kétszer nyílik a nefelejts“ címre. Most jön az egyik szállodából a mindenés, ő czimezte a levelet a sógorának: Dimitru Mikulaj ökörhízőnek a Löbli-fle szeszgyárba. Arad.

Egy kis fücska szeszgyárban egy utalvány-nyúl, ott conferentiáznak a segéd-jelölt urak, nyílik az ajtó, jön-megy a publikum, koppan a bélyegző, kelepel a morse, izzadunk mi tovább, tovább.

Egy tart ez uraim reggeltől estig; ma úgy, mint holnap; holnap úgy, mint holnapután.

Várhelyi Károly.

P i p o.

A r-i gymnásium negyedik osztályát végeztem, midőn osztályfőnökünk egy alkalommal kijelentette, hogy a következő hétfőn a tánc-tanítás kezdetét veszi, akik tehát táncolni tanulni akarnak, azok jelentkezzenek a táncmesternél.

Mi természetesebb, mint hogy én is a jelentkezők között voltam.

Őh, mint dobogott a szívem, midőn legelőször a nagy táncterembe léptem. Midőn azt a sok, rövid ruhába öltöztetett angyalt megláttam, bátorságom — melylyel pedig azelőtt szörnyen dicskedtem — egyszerre a lábam szárába züllett. Megálltam az ajtó mellett és szememet kezemmel eltakarva, nemcsak tovább menni nem, — de még felpillantani sem mertem. Talán itélet-napig is ott állottam volna, ha az a kedves, jó humoru, öreg táncmester karra nem kap, s magával nem von, egyenesen egy csapat leány közé.

Nosza megindult egyszerre az ostrom.

Az a sok leány mind nekem esett. Egyik azt kérdezte: „Hogy hívnak?“ Másik: „Szeretsz-e táncolni?“ A harmadik, negyedik . . . Isten tudja csak, hogy mit kérdezett, mert én, mint egy megriasztott kis csikó, elrohantam és meg sem álltam egy sarokig, hol a felaggatott ruhák közé bujtam.

Lett erre harsány kaczagás, de olyan, hogy csakugy visszhangzott tőle a terem.

Meg is kaptam mindjárt a nevemet. Elneveztek P i p o-nak. (Azt hiszem, hogy pipogyát értettek alatta).

És hi hitte volna, hogy alig egy rövid hét múlva én leszek a táncterem legnagyobb Don Juanja.

Pedig tényleg úgy lett.

Az elmondott eset után másnap azzal az erős elhatározással mentem fel a tánciskolába, hogy ezután bátor leszek és magamat kinevetni többé nem engedem.

Különösen a 14 éves szép B. Ilonka volt az, a ki engem legjobban kinevetett. Szilárdul elkövettem tehát magamban, hogy bármiképen is, de különösen „Ő“ előtte hősileg lépek fel.

De hogyan fogjak hozzá? Mikor minden oldalról csak azt hallottam: Pipo, Pipo!

Bekellett várnom a kedvező alkalmat és ez nem sokára elérkezett.

Egy nap éppen a körmagyar „toborzó“ lépését tanultuk, midőn a „fiatal urak“ egyike oly ügyetlen volt, hogy sebes rohanásában a szép Ilonkát leütötte lábáról, s a kedves leánya hosszába elterült a parketten.

Hogyan rohantam oda, mint emeltem fel karjaimba Ilonkát? — arra nem emlékezem, csak azt tudom, hogy az ügyetlent ököllel úgy ütöttem nyakon, hogy az a kályhának esett, s véres arcczal állott talpra.

Reszkető karjaimban vittem az esés folytán eszméletét veszített leánykát mamájához, ovatosan tettem le a borkanapéra, hol a mamák valahogy magához térítették.

En szerényen félrehúzódva néztem a kedves arcot s határtalan örömmel eltelve ragadtam meg kis kezét s kérdeztem: „Ilonka hogy van? Megütötte-e magát? Őh az az ügyetlen fickó! De ne féljen, ő már megkapta a magáét.“

Ilonka csak annyit birt rebegni: „Köszönöm, nincsen semmi bajom“ s mialatt kezét nyújtotta, gyönyörű kék szeméit reám emelte. Diadalom teljes volt.

A mamák, kik az eseményt nem látták, körül fogtak, kérdeztettek, dicséretekkel halmoztak el.

Ettől kezdve egészen más voltam a leányok előtt. Nem hallottam többé, hogy: Pipo!

Tekintélyem meg volt állapítva. Minden leány szerencséjének tartotta, ha velem táncolhatott, s nem egy-két forró kézszerítést éreztem a négyes alatt.

De én mindezekkel nem törődtem.

Szerelmes voltam. Olyan, mint a milyen csak egy 15 éves deákgyerek lehet.

Őh azt a tekintetet, melyet Ilonka reám vetett, nem bírtam elfeledni. Ha szünet közben Ilonkával együtt sétáltunk, s ő reám emelte ábrándos kék szeméit, arcom kipirult s valami édes zsbongás töltötte be egész valómat.

És Ilonka?

Ő szintén szeretett engem. Észrevettem ezt mindjárt az első napokban. Mert csak velem szeretett táncolni, csak közelemben érezte jól magát, s ha tánczközben átkaroltam karcsu derekát szinte éreztem a szíve dobogását.

Boldogok voltunk.

De boldogságunk nem sokáig tartott, mert a tánciskolának vége lett, s Ilonkák elköltöztek Budapestre a nélkül, hogy mi csak el is búcsuzhattunk volna egymástól.

Azóta sok év mult el. Engem az élet viharja százfélé sodort. Budapesten is jártam.

Midőn egy délelőtt az Andrássy uton mentem egy gyönyörű, fiatal szöke nőt láttam szembe jönni. Arcza ismerősnek tűnt fel előttem, de nem bírtam reá emlékezni, hogy hol láttam.

A mint egymás közelébe értünk reám emelte szeméit és: „Maga az . . . Pipo? Igen, maga az, én nem csalódom!“ szolt hozzám.

Ilonka volt.

Hévvvel szoritottam ajkaimhoz kis kezét s kérdezősködtem, hogyléte felől. Mire ő sohajtva felelt, hogy férjhez ment, . . . férje rajongásig szereti; . . . kért, hogy látogassam meg.

Megigertem.

Elváltunk örökre.

Vajda István.

V Á G Y A K . . .

Csendes téli estén
Ülök kis szobámban.
A szívemben édes
Boldogító vágy van.

Szomjú ajkam bűvös
Csókodat kívánja;
Miért vagy oly távol
Szívemnek bálványja?

Nyílik már az ajtó
Ő az . . . hallgat nem szól . . .
Mi bajod van édes,
Tán reám haragszol?

Közeledik hozzám
Szavam be se várja,
S szomjuhozó ajkam
Csókjával lezárja.

Szücs Margit.

Husz év mulva.

Kicsinyke kis levél pihent, az idomtalan nagy hivatalos levelek tetején író-asztalomon. Rögtön szemembe tűnt. Természetes, hogy ezután kaptam leghamarább. Mielőtt felbontottam volna, biztosítottam magamat az esetleges meglepetések ellen. Az ablakon ki dugtam fejemet, körül néztem, megnyugodva tértem vissza, feleségem a kertben zöld babot szedett.

A kicsinyke kis levelet kezembe vettem. Budapest főposta bélyegét mutatta a boríték, és erős ibolyaillatot árasztott szét, gyorsan felbontottam. Krémsárga levél papírján élénk színekkel nefelejts, rózsza és lilomkoszoru volt festve, a koszoru közepén piczinyke madártészek, abban aprós madártojások, azon ült egy bus gerlicze, s alatta hangulatos vers: „Messez, messze a távolból egy kéz integet feléd, — azt kérdezi jó barátnéd, ugyan boldog vagy-e még?“

Margitod! u. i. válasz Budapest, főposta post restant!

Meglepetésemben a szivar kiesett a számból, hátra dültem a karos székben s a padlás tetejére meresztve szememet, kutattam a rég elmult emlékeim között. Vissza mentem a husz év előtti időkre, mikor én még legény voltam. Sok szép ideál jelent meg, de a sokaságban a Margit alakja élesen kivált. A diákkori ideál, ábrándos nagy kék szeméivel, aranyszöke hajjával, lengő természetével, kinek én házasságot is ígertem, de hogy miért ment fucsba, arra már magam sem emlékszem. S most Ő ir nekem husz év mulva, egek, mit tegyek? Levelezni nem lehet véle, Mari, a feleségem kikaparná a szememet, ha megtudna valamit. Pedig végtelen vágyat érzek, még egyszer az életben látni őt, átkarolni husz év mulva, kit annyiszor öleltem, esókoztam, ki azóta is álmaimban, anélkül, hogy hívnám, megjelenik és reám mosolyog, még mindig nagyon kívánatos lehet. Eh! Magam leszek a válasz, meglátogatom. Rögtön irtam Budapestre, főposta post restant, hogy 3 nap mulva délután 2 órakor a központi pályaudvar előtt leszek.

II.

És úgy történt, szegény jó nőmet Marit, könnyű volt lóvá tenni, azt mondtam neki, hogy a miniszter hív anketirozni; el hitte, sőt büszke volt reá, egész éjjel felvirasztott, 2 inget és 4 gallért vasalt, pogácsát és csirkét sütött az utra, s a pirkodó hajnalban kegyetlenül kicsipve, Marit és a gyereket, számszerint hatot futólag megcsókolva, rohantam ki az állomásra. Képzletben már Budapesten voltam, de tényleg csak délután 2 órakor jól kiéhezve néztem körül a központi pályaudvar előtti térségen.

Egy jól táplált szöke szépség közelgett felém. Margit volt. Termete már nem lengett a husz év előtti idealismussal, de délczeg járasa volt. Teljesen kinyílt rózsza, alig egy-két ránc a telt arcon. Űde pirossága az őszi baraczkot juttatta eszembe. Ő is megösmert. A viszontlátás örömeivel és bensőségével üdvözöltük egymást. Azután gyöngéden karonfogva, czél nélkül bolyongtunk az utcákon. Elmeséltük a husz év

történetét. Ő még mindig leány! Csak a régi jó idők és szép emlékek teszik kedvessé előtte életét, még most is eszébe van az a hófehérre meszelt kis házikó vadszöllővel befutva, hol az eresz alatt galambok turbékolnak s hol mi ketten leszünk boldogok, mint azt a husz év előtti légvár építésekor részére én kilátásba helyeztem. Reám nézett szerelmesen, megkérdezte bátran.

— Mikor váltod be ígéretedet?
Kezlet melegem lenni, kénytelen voltam felvilágosítani, hogy nős ember vagyok és hat gyermek atyja.

— Ha engem szeretsz, úgy elhagyod őket!
Egész testemben megrázkódtam! Elhagyni azt a derék jó feleséget, a ki mint méhe most is dolgozik odahaza, s a kit most is megakarok csalni, meg az én hat gyermekemet, a kik közül az egyik szebb és okosabb és jobb, mint a másik, no, ilyen bolondot nem tesznek száz kebel barátó kedvéért sem, s azután fehangon kérdeztem.

— Azután mit csináljak a hat gyerekkel?
— Zárdába, iskolába kell adni őket!

Pilánatra megállott s végtelen ingerlékeny hangon folytatta.

— Itt az idő! Akarom tudni végre, kit szeretsz jobban, nődöt-e, vagy engemet?

E határozott kérdésre őszinte feleletet várt, a mivel szerettem volna adós maradni, — mert hiszen ez ügyben egyedüli vágyam volt, a papucs-kormány alól kissé kirugni. Különösen mulatni. Margittal kocsikázni, pezsgőzni, a színházakat látogatni.

Az eszme tetszett neki. Szemei kéjesen csillogtak.

— Jó mulassunk együtt, — egy-két három napig, — s ha az öröm poharát fenekéig kiürítjük, egyesüljünk örökre!

— Hogyan érted edes?
— Haljunk meg együtt, egyszerre, legyünk öngyilkosok, s kezemet görcsösen szoritotta magához.

Gyűlölöm a tragicumot, az életnek is csak a vidám oldalát szívelhetem.

Ez idyli pásztor-órával is torkig jó laktam. Szerettem volna szabadulni, de Margit karomnál fogva erősen tartott.

A kerepesi-ut sarkához értünk. Megálltam, kalapomat levettem, homlokomat törültem. Rettenetes melegem volt.

Aggódással nézett reám. Részvételt tudakolta.

— Mi baja? Roszul érzi magát?
— Igen! Roszul vagyok!! végem van!!!
— Itt jön az anyósom!!!

A nyílt utról felénk rohanó tekintélyes kinézésű matronára mutattam, ki egy omnibusz elgázolásától óvta magát. Margit elsápadt.

— Szerencsétlen, hát magának anyósa is van? Gyorsan kirántotta kezét karom alól s a hullámzó tengerben örökre eltűnt.

Megelégedetten mentem be a Szikszayhoz ebédelni.

Déltán lelkiismeretem csillapítására mind a hat gyereknek ajándékot vettem. Marinak pedig egy csinos arany gyűrűt, s az esti vonattal haza zóniztam!

Hiába az ős, nem hozhat többé tavaszi virágokat.

Záhonyi János.

Falusi disznótor.

Leáldozott a nap, — mint a hogy leáldozott napja a kövérre hizott „muki“ malacznak is.

Élénk zaj és sürgés-forgás van a konyhában. Piros pozsgás menyecske pirítja a torkapecsényét. Két hatalmas vagdaló kés vig lármával készíti a kolbásztölteket. Az öreg hentes pedig műértőleg, patiusi passzióval keveri a — véres hurkát és kóstolás után úgy találja, hogy „még bor kell bele“ — mi alatt — persze — nem a keveréket, hanem önmagát érti.

A Pista gyerek, használva az általános elfoglaltságot — a beszózott hus körül ólálkodik, hogy felfedezzen egy kis — Isten csodájaként megmaradt — disznófület.

Bent a szobában már jórészt összegyűltek a végtisztességének megtételére, az elhunyt muki tisztelői s élénk beszélgetés folyik az „Arendás“ megkeresztelt bora mellett.

Nyílik az ajtó s belép egy várva-várt egyéniség; Benedek ur.

Szabad legyen őt bemutatni:

Annak a gólyának, a mely hozta, már a dédunokája is átengedte a fiatalabb nemzedéknek a gyermekhordozást.

Termete szikár, de még elég rugékony, Csak görbe, piros orra az, mely a sors különös kegyeképen szörtelenül néz szét szakáburjántól felvert arcán. Földes gazda volt, mig volt földje, — szokta mondani — ur vagyok, a kinek senki sem parancsol.

Egy sajátsága van, mely kedvelté teszi térsaságát: élvezetesen tud hazudni és nagyítani. Benedek ur füllent akkorákat, hogy maga is jönnek találja becsületére állítani, hogy az megtörtént. Nagy vadásznak tartja magát s ezért üres tarisznyával soha sem jön haza, hanem megtömi kövel s udvarát a vadászat eredményéből már szépen ki is kövezte.

— Eljen Benedek ur! — zugja a fiataltság.

— Hozta Isten! — szól a házi gazda. Tessék előbb fordulni és helyet foglalni; nemsokára kész lesz a vacsora, elibe egy kis „papramorgó“-val szolgálhatok? Itt a jó — fináncz nem látta — dohány is, tessék rágyújtani.

— Köszönöm, van nálam is — no, de a komám uramét már csak megkóstolom.

Mig tölti pipáját, egy soha meg nem történt história elbeszélésével foglalja le a hallgatóság figyelmét.

— A dohányról jut az eszembe — szól ő — hogy én természetem finom dohányokat, mig ez az istentagadó fináncz-kormány be nem tiltotta — irigységből.

Egy alkalommal a szomszéd faluba voltam estélyi hivatalos a főispán barátomhoz, de én egyet gondoltam és nem mentem el. A főispán barátomék pedig várnak nagy szívszakadva s hogy nem látnak-e jönni valahol, az ablakot is kinyitják.

Ekkor elkezdenek szagolni. Szagolnak, szagolnak, de nem tudják mit szagolnak, hogy minek van oly jó szaga? Egyszer csak azt mondja a főispán: Már én csak az mondom — akárki mit mond is, hogy bizonyosan Benedek uram pipázik s az ő dohányjának illata érzik ide a közeli faluból. Ott volt egy magas hivatalban lévő ur ember is, ki sehogy sem akarta a dolgot elhinni és fogadtak, s midőn házam előtt megállt kocsijok, bámulattal látták, hogy csakugyan ott pipázom az ablakra könyökölve, egész leikiismeret-nyugodtsággal. Becsületem szentségére mondom, hogy úgy történt.

— Nincs biz' abban semmi lehetetlen, — bizonyítja a furfangos szomszéd — mint a hogy abban sincs, hogy a multkor a nemzetes ur két nyulat látott játszani a kis erdő alatt, aztán mikor ráduplázott, hármat hozott vissza az érte küldött szakácsné.

— De már a multkoriban nem volt olyan szerencsés a nemzetes ur.

— Hagyja azt János, elmúlt esőnek nem kell köpenyeg.

— Mi volt, hogy volt az János bácsi? — kérde a fiatalság.

— Hát a lovet hoztam haza a rétről és látom, hogy a nemzetes ur tisztogatja a fegyverét. Egy gondolatom támadt:

— Nemzetes ur, — szólék — jöjjön csak gyorsan, — nyul van... Ott a hosszú rét mellett árokban alszik egy csomóban három!

— Megyek rögtön, — mondja — szakácsné, rakj tüzet, hozok mindjárt nyulakat, megsütöd, meghívjuk János bácsit is.

— Mikor vagy 15 lépésre érünk az áldozatokhoz, megáll a nemzetes ur és lő — de a nyulak még tovább alszanak.

— Nagyon ki lehetnek fáradva, azért nem ébrednek, — véleményezi a fővadász ur és újra lő — de az áldozat nyugodtan szendereg.

„Ez a puská a nagy melegségben megizadt, azért nem talál“ — mondja a nemzetes ur és újra lő — s a nyul felfordult. Nagy volt az öröme s rohan az áldozathoz, de — nagy szemeket meresztve — felette megáll:

„Egeknek szent ura? Hisz ez a szomszéd uram kutyája, a Bodri...“

Bizony már ezt agyonlőtte valaki a kertek közt, azon malaczhhoz méltó szokásaért, hogy a tengerit nagyon szerette, de nehogy tetszhalottként egyék meg a legyek, jónak láttam egy szakértő vadászszal felülsebeztenni...

Általános derűtség kísérte az elbeszélő szavait.

Benedek ur talán meg is neheztelne, ha a háziasszony vacsorához hívó szava ki nem békítené.

Fel van terítve a hosszú asztal, — rajta a párolgó töltött káposzta, piros pecsenyével borítva. A szíves háziasszony kínál mindenkit az erőszakolásig.

„Tessék még, nemzetes ur!“ — A nemzetes ur pedig vesz és eszik három helyett is. Egész gondolata ott van a tányérján s csak a házigazda poháremelésére szólal meg egy nagy nyelés után:

„E már beszéd!“

És kezdi aztán dicsérni a káposztát, egy új kínálát fejébe s mond történeteket a káposztáról, becsülete szentségére!

A töltött káposzta izletes hurkának és kolbászok bőségének ad helyet. — Benedek ur eszik a szemdülődésig.

Mint hogy minden hosszúnak van vége. — elvégződött a vacsora is. — Most kezdődik

a bor komolyabb pusztítása és a nyelvek megeregedése.

Benedek urnak már piros a füle, mi esalhatatlan jele annak, hogy elemében van.

Szóba jön a farsang; ki házasodik, kit adnak, kit vesznek?

— De már a télen a nemzetes urat is megházasítottuk, elég volt már eddig a legénykedésből — tréfálódzik a fiatal háziasszony.

— Hm! Lelkem szomszédasszony, ha én magamat asszonyhoz akartam volna kötni, megtettem volna én azt fiatal koromban, a mikor herezegő is ajánlotta nekem aranygyűrűs kis kezét...

— Hogy történt az nemzetes uram, hát miért nem vette el?

— Érdekes dolog volt az. Én a volt királyllyal egyszerre voltam Kézmárkon a német szót tanítani... Együtt is laktunk, de ő mint gazdag fiu a háznál étkezett, én pedig a konviktusba jártam s pusztítottam azt a sok Istenetlen ricsát...

Igy mint most — a karácsony felé jártunk, mikor azt mondja nekem az én trónörökös barátom:

„Bence te, egyet gondoltam, kettő lesz belőle: Gyere hozzánk a vakációra Bécsbe! Most kaptam apámtól 20 sajni forintot utiköltségre, anyám dugaszba küldött még huszat — elmehetünk ezen ketten is.“

És elmentünk! A vakáció alatt házasodott egy főherceg s az én trónörökös barátommal együtt voltunk vőfélyek. Mikor eljött az ideje — hatlovas batárban vágattunk a menyasszonyos házhoz — Belgiumba.

Még csak nem is kapattunk, hanem a hogy a lányt kikértük, kocsiba ültettük s vágattunk vele haza — Bécsbe.

Nem dicsékvésképen mondom, de remekül ki voltam öltözve: Dísz magyar ruhában, kifent bajuszszal, ősi kard az oldalomon és — puská a kezemben. Láttam de nem akartam észrevenni, hogy az én nyoszolyó-lányom nagyon szép szemmel néz rám. Egyszer csak figyelmzetetésül megszorítja térdemet, hogy nézzem csak, milyen magasan repül felettünk egy madár s ugyan miféle madár lehet az?

— Király sas, — mondom szakértői nyugalommal.

— Ejnye de szeretném — mondá ő — a gyűjteményem számára! Bizony szívemet és kezemet adnám annak, ki e rendkívüli madarat nekem adná — s itt oly epedően nézett rám, hogy nagy felindulását homloka törülésével kellett eltakarnia. Hja! de az lehetetlen hisz lorgnetten keresztül is csak olyannak látom, mint egy denevér.“

Ekkor én is fogom a puskámat, egy szál golyót bele bocsátok, lövök, puff — s egy félóra mulva egyenesen a főhercegnő lábához esett a gyönyörű madár.

E lövésemért a király érdemrenddel tisztelt meg, de mikor a nyoszolyó-lánnyal jártam a sebes csárdást, leesett a mellemről s valamelyik német elemelte a — potyát.

— Hát a nyoszolyó herceg-kisasszonnyal mi történt, nemzetes ur? — kérde az érdeklődő Pista fiu.

— A hercegnő?! Firkált az utánam Kézmárkra annyit, hogy egy német poéta felét sem nyavalog, de biz én a példabeszédet tartottam szem előtt: „nem jó nagy urakkal egy tállól eseresznyt emni“ és nem válaszoltam neki, így aztán bujába apácának ment s még onnan is irt egyszer — hogy menjek oda barátoknak. Becsületem szentségére mondom.

Ezután a beszélgetést sűrű poharazás szakítja félbe, s még hajnal felé is hallatszik Benedek ur recsegő hangja, a mint fújja torka szakadtából:

„Szegény öreg, már ő többet nem iszik. Igyunk hát mi kivilágos viradtig.“

Kathona László.

A megtört szív.

I.

Esti 11 óra volt. A hold szeliden sütött, megvilágítva a leonfalvi park utjait.

A kastély ablakai s a nagy kapu be voltak zárva. Csak egy ablak volt még nyitva, melyen át gyenge viláosság futott ki. Az ablakon egy 16, vagy 17 éves leány hajolt ki, szöke haja egészen bokáig ért, nagy fekete szemait szomorúan függeszté a holdra. Hirtelen elment az ablaktól és nyugtalanul járt le s fel a szobában, néhanéha az ajtóra nézve, mintha várt volna valakit. Azután visszament az ablakhoz és be akarta azt huzni, de abban a percben az ajtó nyílt ki s egy fehér pongyolába öltözött fiatal leány lépett be rajta, a másik visszafordult.

— Azt hittem nem jössz Lujza, — mondá — talán valami akadályozott?

— Igen Olga, — felelé az utóbbi — már rég jöttem volna, de még csak pár perce, hogy mamád távozott tőlem s meg kellett várnom, míg a kastély elcsendesedik.

Olga karonfogta Lujzát s a lámpához vezetett; egy kis íróappárból kivett egy levelet s azt társnőjének nyujtva, mondá: — Olvasd!

Míg a leány olvasott, addig Olga keresztbefont karokkal leste annak minden arcmozdulatát.

Használjuk fel ezt a pillanatot élettörténetük elbeszélésére. Leonfalvi Györgynek volt két fia, Lajos és Gábor, midőn halála utáni végrendeletében idősb fiának, Lajosnak hagyta a leonfalvi birtokot, Gábornak a rétfaluit. A két fiu egyszerre házasodott meg, de Gábor neje korán halt meg, árván hagyva Lujza nevű 6 éves leányát. Két évre rá a kis Lujza édes atyja is meghalt, fivére gyámságára bízva egyetlen gyermekét; ezóta lakott Lujza a leonfalvi kastélyban, unokanővérével a legnagyobb szeretet és egyetértésben élve.

Lujza bevégezte a levélolvasást s az asztalra téve, azt mondá:

— Mire határoztad magad? ... mit fogsz... Olga félbeszakítá:

— Mit gondolsz, mit ért Ernő ezalatt a nagy akadály alatt, a mely eljövételét lehetlenné tette?

— Én megmondhatom neked Olga, de...

— Nos, de... mi tart vissza?

— Talán halátlanság volna szülőid iránt, elbeszélni azt, mit tőlük hallottam.

— Nem, Lujza, nem volna, mert két lény boldogsága függ tőle. Nos? Mondd!!

— Tebát hallgass ide. Ma reggel, midőn te a falun szegényeidhez jártál, én mamáddal a salonban himezttem; egyszerre bejött atyád és vidáman adá elő, hogy találkozott Rónavölgyi Ernővel s kijelenté neki, hogy háza ezental csukva van előtte, mert nem türi, hogy egy olyan ember mint ő, kinek semmije sincs, szerelmet színlelve közeledjék az ő leányához, azon reményben, hogy ha a leány tetszését megnyeri, a vagyon is övé legyen. Ernő erre azt felelte neki, hogy ha nem volna atyja annak a leánynak kit szeret, nem nézné korát és kihivná párbajra.

— Szegény Ernő! — kiálta fel Olga — s te nem fogtad pártját?

— Nem; kinyitottam számat, hogy valamit mondjak védelmére, de ismét bezártam, mert a bácsi oly fenyegetően nézett reám, hogy a vér megfagyott ereimben.

— Hisz ép ez az, mi engem bánt, — szolt Olga, szüleim azt hiszik, hogy Ernő csak a vagyonra les, pedig jól ösmerem őt s én már többet voltam vele, mint bárki, fivérem legjobb barátja.

Fejét lehajtá az asztalra s zokogni kezdett. Lujza vigasztalá:

— No, ne sirj, kedves testvérem, jó az Isten, jól bánik hivedel, bíz rá sorsodat, csak hagyj fel e keserves zokogással.

De ő maga is sirt, csak úgy hullottak a könyek kék szeméből.

— Feküdj le, — folytató — jót fog tenni egy kis nyugalom, de előbb mond meg, mit üzenjek Ernőnek, hány órákor találkozunk és hol?

— Este félkilenczkor a nagy köris alatt. Lujza megcsókolta unokanővérét s távozott.

II.

Este van megint, nem olyan szép mint a tegnapi, de azért kellemes nyári est. A leonfalvi park széles utain két nő surrant végig, Olga grófnő az egyik, Lujza a másik. Szomoruan, lehorgasztott fejjel ment mindkettő, egy nagy körisfa felé irányozva lépteiket, mely alatt egy asztal és pár kerti lóca volt.

Ott leültek és beszélgetni kezdtek.

Nekem olyan előérzetem van, hogy nem jön el, — susogá Olga.

— Dehogyan nem, — felelé Lujza — ha ígérte, biztosan eljön, ilyenkor mi akadályozná?

— Isten tudja, én nagyon aggódom!

— Nincs mitől tartanod, annyira szeret, hogy bármi is történjék, szakít magának egy negyedórát, hogy veled beszélhessen.

Olgát kissé megnyugtató ez a beszéd.

Pár perc múlva ismét megzavará a csendet.

— Bármennyire is szeretem fivéremet, mégis csak örülök, hogy ma nem érkezett meg, biztosan nem lett volna semmi mai esteli találkozásunkból. Lujza elpirult, mit a sötétség miatt Olga nem vett észre.

— Hiszen megsürgönyözte, hogy csak holnap reggel érkezik meg, közbejött akadályok miatt.

— Igen, de... Hallga, nem hallasz lépteket?

— Lujza figyelt, de csak Ninus volt, Olga kedvenc macskája, mely urnőjét megösmerve, nyávogva ugrott annak ölébe.

— Már biztosan nem jön, — mondá Olga, kilépvén az utra s vizsgálódva.

— Még jöhet, — vigasztalá Lujza, a hold fényénél megnézve óráját; — még csak...

— Nos, hány óra?

— Öt perc múlva tíz.

— Még egy félórát várhatunk — mondá Olga — de többet nem.

Nagyon kinosan mult el a félóra. Olga minden levélmozgásra összeresztett de a várva-várt alak még sem jelent meg. Végre Olga leverten megszólalt:

— Menjünk talán nem tudja, hogy még most is várja őt hü kedvese.

III.

Olga nem hunyta be egész éjszaka szemét, csak hánykolódott párnáin, fel-fel kelt és setált szobájában, mély gondolatokba merülve, vajjon mi ránczolta úgy össze azt a fiatal homlokot, talán balsejtelmek keletkeztek szívében? vagy a felett gondolkodott, hogy miért nem jött el, midőn várták s mikor megígérte?

Csak reggel felé, midőn már a világosság behatolt szobájába, aludt el, de csak kis időre, egyszerre csak nagy sikoltással felült s midőn látta, hogy csak álmodott, visszadölt ágyára, de nem tudván többet aludni, kinyitá az ablaktáblát s megnézte óráját. Fél hét volt. Elővette imakönyvét s egy imát rebegett, de gondolatai másutt kalandoztak, csak ajkai mondták az imát.

— Azután öltözni kezdett, mert fivére hét órákor volt megérkezendő. Egy félóra múlva elkészült és kiment. Első szava az volt az inas-hoz:

— Megérkezett fivérem?

— Igen, grófnő, Lujza grófnővel beszélget az ebédelőben, — hangzott a felelet.

Olga sietett az ebédelőbe, az első szó, mi fülét megüté, ez volt:

— Igazán, igazán szép lettél tavaly óta, nem mintha akkor nem lettél volna az, de mégis meglepő.

— Találd Dénes? — felelé Lujza zavartan.

Még talán többet is beszéltek volna, ha ebben a perczben be nem lép Olga. Kézt kézbe tartották, míg a fiu kereste a leány tekintetét. Midőn észrevette nővérét zavartan ereszté el Lujza kezét és ment őt üdvözölni.

Nemsokára a mama is megérkezett, csak az öreg Leonfalvi hiányzott még. Végre ő is bejött vigan.

— Hallottatok az újságot? — mondá kezét elégedetten dörzsölgetve. — Rónavölgyi Ernő tegnap este 9 órákor a falu felé lovagolt, kertünk alatt lova megijedt komondorunktól, elragadt vele. Ernő erre nem lévén elkészülve, fejjel lefelé esett, lába az egyik kengyelbe akadt s így huzta őt a ló több ideig, míg végre egészen kiszabadult. A lovat a harmadik faluban tudták nagy nehezen elfogni, mert megösmerték hogy kié; gazdáját meg máma eszméletlenül találták, mellette egy nagy csomó vér volt, mely betört fejéből ömlött. Itt fekszik a harmadik házban egy szegény embernél, a doktor kijelenté, hogy még ma meg fog halni.

E beszéd alatt mindig leányát nézte, ki e beszéd alatt mindig halványabb lett, s a szék karjára támaszkodott, hogy el ne essék, de végső perczben össze szedte erejét s kiment a szobából, követve Lujza által.

IV.

Esteli nyolcz óra volt. Olga és Lujza két parasztház kapuján léptek be, a kis udvarról egyenesen a házba, egy kis szobába. A szegény de tiszta szobát egy lámpa világítá meg, egy ágyon feküdt, behunyt szemmel, egy sápadt, baraa férfi. A beteg megmozdítá fejét s Olga odamegy az ágyhoz, leborul a betegre:

— Ernő, édesem, — mondá szaggatott hangon — nem ösmersz? Csak egy szót szólj!

— Tudtam, hogy el fogsz jönni, — felelé a férfi — éreztem, de ha pár perczcel utóbb jössz, már késő. Egy pár szó mondani valóm van, mielőtt itt hagynám e földet s mindazt, mi nekem kedves rajta. Ne sirass nagyon majd, a mindenható nem akarja, hogy itt mi egymásé legyünk, de talán ott, majd a másvilágon fel találjuk egymást s boldogok leszünk. Örömhírrel vágtattam tegnap, midőn e baleset ért, hogy nagybátyám, ki vagyonáról híres volt, meghalt s nekem egy milliót hagyott. Most már talán atyádnak sem lett volna semmi kifogása ellenem.

Magához ölelé a leányt, teljesen ki volt merülve a beszédől.

Olga érzé, hogy mindinkább hidegedik a kar, mely őt ölelé, s végre Ernő fejét menyasszonya ölébe hajtva, mély sóhajjal kiadta lelkét. Olgát ájultan vitték haza.

V.

Pár év mult el. Lujza és a fiatal Leonfalvi boldog házasságban élnek. Nagy boldogságukban csak néha-néha van idejük gondolni Olgára, ki már két éve van a zárdában, hol fájdalomra keres enyhülést. Utolsó levelében még azt írta Lujzának, hogy fájdalma épp olyan nagy, mint akkor, midőn belépett a zárda sötét falai közé.

Bothmer Juliska.

Egy bálozó hölgy emlékéből.

— Naplótörredék. —

Könnyű a fiatal embereknek a bálba menni... Felkötik a fehér nyakkendőt, lakkot és klakkot s kész a báli toilet. De nekünk, lányoknak, a báli ruha felpróbálásától a frufu felsütéséig, mennyi fáradságunkba és bosszuságunkba kerül, míg elmondhatjuk: egy gombostű sem hiányzik; azt csak az tudja igazán felfogni, ki maga is át- esett már egy bálbalkészülésen. Még mindez elviselhetővé válnék, ha az embernek csak a saját izlésével kellene törődnie, de ott van a mama. A mit én izlésesnek és szépnek találok, azt ő kiállhatatlannak találja. A multkor is, talán azért, mert a kedves Aladár egyszer rózsabimbóhoz hasonlított, fehér rózsabimbót akartam a hajamba tűzni, de a mama erővel egy Paul Néron nagyságu piros rózsát dugott a hajamba és én ezzel voltam kénytelen megjelenni a jogászbálon.

Ah jogász-bál!... Első fecskéje a bállok tavaszának... Ahol először mutatják be a szende ibolyát, a gyengéd nárcist, a szemérmes liliumot, és mit tudom én, milyen virághoz hasonlítanak minket a hizelgő férfiak; hadd emlékezem rád vissza, hadd tünjék fel előttem még egyszer e báli éj minden kellemével...

Ráhuzták az első csárdást: már egy-két pár ki is állott a cigány elé hol „riszálósan“, hol meg „mártogatósan“ aprózza deli nemzeti táncunkat és én még mindig ott ülök a terem egyik szögletében; nem mint szende ibolya, hanem mint igénytelen petrezselyem virág. Mit is mondok.

Hiszen ott közeleg a rég várt s mégsem nagyon óhajtott szabadító, egy szemüveges, erősen magashomloku, kissé köpczös tánczos személyében, ki előmbé érve, nehézkesen hajtja meg magát s méltósággal dörmögi: „Szabad kérem...“ Már azt akartam mondani, nem szabad, midőn észrevettem mamámnak felém irányzott szigorú tekintetét, s kedvetlenül bár, elmentem vele táncolni, vigasztalván magam: „nincsen olyan rossz, a minek vége nem lenne.“

Mindig csak a „második négyest“ meg a „souper“-csárdást hallottam eddig magasztalni, pedig a lányok életében az oly megvetett „első csárdás“ is nagy szerepet játszik, mert ha ebben ülve marad az ember, el van rontva minden kedve s a jó barátnők s mamáik kárörvendve jegyzik meg: „Liza az első csárdást ülte...“

Na, de dicsekvés nélkül mondhatom, hogy a többi táncokban nem magashomloku, köpczös „örög urakkal“, hanem monoklis, vállszalagos, kitünő tánczos jogászokkal táncoltam s többé rá se néztem első tánczosomra, hasztalan igyekezett velem társalgást kezdeni. Hiába mondta a mama „házasulandó fiatal ember, jó parthie...“ Istenem, tehetek én arról, hogy a még nem házasulandó fiatal emberek sokkal kedvesebbek.

Aladár mulattatott a szünóra alatt... mindig az én nótámat huzatta s ha a cigány rákezdte: „Szomorú fűzfának lehajlott az ága, fáj a szívem érted falu szép leánya.“ oly epedő szemekkel nézett rám, hogy kénytelen voltam lesütni szememet s éreztem, hogy előtte én vagyok, ha nem is a falu, de a bál legszebb leánya.

Hát még mikor elvitt a „souper“-csárdásra, a cigány előtt tánczolva, mily édes szavakat suttogott a fülembe... Igazán nem is akarom leírni, mert félek, hogy a mama elolvashatja...

Majd mikor a csárdás andalgó zenéjét a „fris“ szilajabb ütemei váltották fel, elragadta jókedve s egy-egy harsány kurjantásban adva annak kifejezést, szelgyorsasággal forgatott meg, nem tánczó barátnőim szörnyű bosszuságára.

Nem is csodálom, hogy Ilonkát nem tánczoltatták. Hogy nézett ki, Istenem, zöld virágokkal diszitett kék ruhájában... Emma, a kinek frizurája a pizai görbe toronyra emlékeztetett, szintén nem tánczolt. Jolánka pedig, szegény, már a szünóra alatt hazament s midőn a mamájától résztvevően kérdeztem: „miért mennek már haza kedves nénike“ — a néni szomorú mosolylyal felelé: „kénytelenek vagyunk, mert Jolánnak megfájult a feje.“

Ha orvos volnék, a fejfájást a petrezselymet áruoló hölgyek betegségének nevezném el.

A „virradti“ csárdásnak utolsó akkordjai is elhangzottak... A lányok belépőkbe burkolózva, egy-egy szeladon karján a kijárat felé igyekeznek, a háttérben utánuk jövő papa és mama őrizete alatt.

Engem Aladár vezet a kocsiig. A kocsi ajtaja bezárul. A „vizontlásra“ — mondja ő, a „vizontlátásra“ — rebegek én s vége a boldogan eltöltött mulatságnak.

Mama azonban, úgy látszik, nem volt a bállal úgy megelégedve, mint én, mert azt mondta hazamenetelkor papának: „Lányunk sokat tánczolt ugyan, de komoly udvarlója nem volt.“

Kálniczky Géza.

Ketten.

I.

Az én első óráim.

Elgondolkozva szívom csibukom, tündööm a multon és a jövőn, mit vesztettem a multal, mit kaptam a jelennel és mit hoz a jövő.

Merengésemből egy durva kéz kopogása riaszt fel, vajon ki lehet? A kopogás egy cseppet sem szerény volta, hitelezőt tételezett fel. Bizonyosan a szabóm hozza a kontót ismét a nyakamra, elképedve állok a szobám közepén valami hazugságon gondolkozva, a mivel egy kis halasztást eszközölhetnék ki.

Mielőtt az engedelmet megadhattam volna, belép egy murcos suszter inas, vigyorogva nyomja kezembe a megfoltozott czipőmet. Nagy örömben egy hatoskával akarom megajándékozni, mit már két nap óta e célra tartogatam, de fátum, lázasan keresgélő ujjam egy tángoló lyukba akad meg, melyen a hatoska eltűnt. Oh mily blamage, de leleményes eszem most sem hagyott el.

— Van-e egy tizest felváltanod öcsém?

— Nincs nagyságos uram.

Jőjj be majd holnap megkapod a borralódat.

Mérgesen fordítom ki lyukas mellényzsebemet, s találok benne egy papirszeletet, állván rajta pedig a következő:

Redhlich Dávid
bank- és váltóháza Budapest.

betét	1 darab ezüst óra kölesön	ért.	6 frt 5 frt

Erről eszembe jutott az én első óráim története, megboldogult kereszt-apám adott ajándékba nagy erkölcsi prédikációk közt akkor, a midőn az egyetemre voltam felmenendő, egy órárt, meg is fogadtam neki, hogy megörzöm jó és bairsorsban egyaránt, azonban ember tervez Isten végez.

Sokszor hallottam gyermekkoromban, hogy nem rosz fiu ez, csak a czimborák rontják el, most is meg vagyok e szavak valódiságáról győződve.

Az egyetemen is egy ily rosz akarom mondani egy ily jó czimborákkal hozott össze sorsom, aki valaha kis pap is volt, de kis papokhoz nem illő eszméket vallott, s ha szünidőkre haza jött, a szomszéd kertből ő is csak egy lopdosta az éretlen szilvát kis pap létere, mint jó magam, persze ezt is csak az ő unszolására tettem. Sok ily turpisságnak a nyomára jöttek a szemináriumba s végre az lett, hogy uti-laput kötöttek a talpára.

Míg pénzünk tartott bizony vigan éltünk, rózsás színbe látva a világot, nem gondoltunk a holnappal, csak a jelennel, hja, de a rózsának tövisei is vannak.

Egy reggel szokatlan érzésre ébredtem föl. Éhes voltam. Felülök ágyamban, kíváncsi és irigy szemeket vetve czimborámra, irigyelve azt, hogy ő még Morpheus karjai közt talán éppen villás reggelizik, mivel arca szokatlanul tündöklött, s szájával jóízűen csamesogott.

Nem vittrá lelkiismeretem, hogy felköltsem addig, míg teljesen jól nem lakik álmában, hisz ezt már ugyis régen tette valóságba.

Delejes pillantásom alatt felnyitotta szemét, s száját a paplan szélében szépen megtörülte, mint a hogy evés után szokás.

Mit álmodtál Bandi?

Liba pecsenyét. Ehum, éhes disznó is makal álmodik.

— Míg te jóízűen falatoztál, azon tündöttem, hogy mit eszünk ma.

Hát azt a mit tegnap. A kivitele nem nehéz, mivel előtte való nap sem ettünk oly eledelt, amit harapni kellett volna, megelégedtünk egy-egy jó pohár szűrt dunai vízzel.

Nagy busan fogtunk az öltözéshez. A szomszéd szobában lakó öreg asszony csodálkozhatott, hogy a reggeli éneklés elmaradt, de hát ha közelebről hallgatódzott volna, kárpotolva lett volna gyomruk korgásával.

Hozzá látunk a garderobe megvizsgálásához, a fogason egy elnyuzott, közös hózentréger lógott, ennek persze hasznát nem vehettük.

Elhatároztuk, hogy ahhoz a pénzügyi művelethez folyamodunk, amit ugyszólván minden diák ember megpróbál: t. i. az öregünk zsebéből valami alkalmas hazugsággal pár forintot kiperéselünk; persze hogy ez is az én jó czimborám zseniális eszébe fogamzott meg. De hát a mig a kis segítség megjön, addig is csak élnünk kell valamiből.

No (czimborám, most vedd elő) pihent eszedet!

Gömbölyű arca egy perc alatt még teltebb lett, nyelvével egyet csettentett, nem tudom az álmodott libára, vagy az ebédre gondolt-e, s mintha a bölcsök követ fedezte volna fel, oly örömmel kiáltotta: **Meg van!**

— Mi van meg?

— Hát a pénz.

— Hol?

A te zsebedben. Már mint az én zsebedben. Hitetlenül ráztam fejemet; de oly meggyőződéssel lett mondva, hogy önkénytelenül nyultam zsebedbe; gondolva, talán ő jobban tudja mint én, de hiába „a hol nincs ott, ne keress“ mondja a közmondás. Diadalmas arccal jött felém, s megfogta óralánczomat: **Hát ez mi?**

— Óra-láncz.

Mi van rajta?

Óra.

No látod, meg van a pénz.

Csak nem akarod, hogy eladjam az órámat. Soha! Inkább éhen halok.

— Dehogy, a világért sem. Lásd vannak itt olyan intézetek, a hova beteszi az ember az óráját, sőt, ha el van romolva még meg is csinálják, s amikor visszafizeted a kölcsönt megkapod az órárt.

Oly szépen, oly meggyőzőn tudta ecsetelni, mily jó lesz megebédelni, hát még a vacsora, thea parizerrel, meleg szoba, aztán meg mihelyt megjön a várt segítség rögtön kiváltjuk az órárt.

Nem hiába volt kis pap, de nagyon is értette a titkát, hogy kell az emberek szívéhez szólni.

Mintha temetésre mentem volna oly szomoruan ballagtam a zálogház felé. Meg-meg állva az utunkban talált hentes boltok kirakata előtt, erőt merítve az onnan ránk mosolygó sonkákból.

A sátán mellettem volt, laktársam személyében egész uton bátorított és iny csiklandó dolgokat sugdosott fülembé, egész előadást tartott a füstölt nyelv és a füstölt sonka közti különbségről.

Megérkezünk, reszkető kezekkel nyújtottam át szegény órámat, nyomban a kezemben volt az öt forint, az értéktelen nickel láncz és ez a zálog czédula.

Megkönnyebbülve s már vigan mentünk egy étterem felé, belátva annak igaz voltán, hogy „minden dolognak csak a kezdete nehéz.“

Löcherer Gyula.

II.

A dessert

Akkor történt az, mikor a nagyságos zöldhasu ötförintos bankból a tekintetes egy forintos urnak is szépen elméltóztatott setálni a Miska pinczér sarkányszájú bugyellárisába. A megmaradt utolsó tiszteleti mű 10 kros váltópénz pedig a házmester — e mogorva Czerberus dologtól felrepedezett markába került.

Re bene gesta, a kulcslyukba nagy kerestetés után betalált kulcs segélyével a mélyen tisztelt, soha ki nem fizetett kedves lakásunkra tértünk meg. Agyba bujtunk s aludtuk az igazak álmát. Nem tudom hány óra lehetett, de a mint az édes szózat a szomszéd ágyból felém lebbent:

Bandi alszol-e?

A téli nap már meglehetősen magasán járt.

A nem épen syréni hangokra kibontakozva Morpheus karjai közül odavetem nagyflegmával.

Nem — biz én, no mi kell?

Van-e pénzed? — hangzik tovább az anyagi szózat.

Erre már határozott düh fogott el, mert a kérdésben csak is malitiát fedezhettem fel, jól tudta, hogy az ő nagyságos öt forintja volt vezérlő csillagunk a sötét éjjel s mégis elég vakmerő volt nekem a kérdést feltenni; elég röviden s elég lakonikusan vágom vissza hogy: Nincs.

Hol ebédelünk ma?

A napnál, felelém de korgó gyomrom rögtön figyelmeztetett, hogy nem jó nagy urakkal egy tából cseresznyét enni.

Mintha csak összebeszéltünk volna egyszerre emelkedtünk ki az ágyból, didergő tagjainkra hamar felhántuk az anzugot s aztán kezdtünk tanácskozni. Rövid eszmecsere után végre meghozott a megmásithatatlan határozat: Sándor ma elmegy az egyetemre, hát ha akad valami szelid halacska a horogra; jó magam pedig az öreg nemű üzerek módjára statsvitet adok a gömöri fiuknak.

Elindultunk Sándorka jobbra, én balra. A Sándor utcától nem messze van a Zerge utca, annak 22-ik száma alatt lakott két szolid collega ott adtam először visitet. Nagy örömmre mindkettőjüket hon találtam. A nem várt látogatás, nagyon jó hatással volt rájuk, mert már tudták a látogatás okát, ugyanis mindig ily alkalommal szoktam náluk visitelni.

Czynikus mosolyuk csakhamar felismerteté a helyzetet. Gondolám itt hiába lesz kérdés, könyörgés, jó lesz másfelé venni az utat. Azonban az egyik collega hazulról

pakkot kapván, nem akart üres kézzel elereszteni erőszakolt, hogy a pakk tartalmát én is segítsek apasztani. Nem hagytam magam kétszer kínálatni egy kis mézes kenyér s egy pár dió elfogyasztása után, sürgős teendőimet adván okul eltávoztam. Éhes gyomrom annyira a mennyire csillapulván utnak indultam hazafelé.

Benyitok, Sándorkát nagy füttyörészve találok az ablaknál, a füttyülés hallatta egész lehangolt, eszembe jutott a közmondás: „a cigány is akkor füttyül, mikor éhes.“

Azért megkecckáztattam a kérdést.

Van-e pézecske?

A felelet még lehangoltabbá tett, mert olyan formán hangzott:

Nincs.

Hát te hogy vagy?

Köszönöm kérdéset, hasonlóképen mint te.

Egymás nyakába borulva, a befűtött cserékálya előtt tettünk szent fogadást, hogy többé mihelyt besötétedik, ki sem mozdulunk a szobából, nem megyünk sehova.

Alig hangzik el utolsó szavunk, mikor az ajtón halk kopogás nesze üti meg füleinket.

Nagy indignatióval bontakozunk ki egymás nyakából, hogy a vakmerőnek, ki ily nemes és mély fájdalomk közepette, az ebéd ideje alatt háborgatni mer, megtiltsuk a beléphetést, mikor egyszerre egy jó gondolattól vezéreltetve a kopogásnak megfelelően elszállt ajkunkról a sillhonetteszerti „szabad.“

Nyílik az ajtó s egy kedves szöke leány arc tekint be rajta.

Egészen megzavarodva álltunk egymás mellett, de végre is a kötelesség parancsol, a vendéget fogadni kell.

Ő azonban mielőtt szólhattunk volna, csengő hangján elcsicsergé:

Jó napot fiuk, mit csinálnak? hogy vannak? S a kérdések egész özönével halmozott el bennünket.

Persze, mi a sivár valónak megfelelően nagyon immel-ámmal adtuk meg a választ, mert elhíhetik hölgyeim és uraim, az éhes gyomorral még a gyengéd nem sem tud csillapítólag hatni.

Végre a piczike belátta, hogy ma nagyon „szellemtelenek“ vagyunk, jónak látta látogatását a lehető legrövidebbre szabni.

Csakhamar felkészülődve bejelenté, hogy kedves barátnéjának nevében is szívesen lát bennünket ma uzsonnára. De addig most még csak két óra lehet, ötig igen hosszú lesz kitaratni. A bucsuzás pillanatában Sándorra tekintetem s ő leolvasta sóvárgó arcomról gondolatomat. Maga kísérté ki a kis aranyost, én bent maradtam s az ablakhoz állva néztem őket a mint kimentek a kapun. Kinos várakozás volt, pedig nem tarthatott tovább 5 percznél, mikor Sándorkát pakokkal megrakva látom a kapun befordulni.

Elébe szaladtam s a nyilvános udvar közepén „puszit“ nyomtam örömtől kipirult arcára, s egész diadalittasan gratuláltam neki: hogy már ne is legyen más, mint gondolatolvasó. Hát még mikor kabátja zsebéből szemem elé villogtatt a piczulák sokaságát, akkor meg már éppen eléllt a lélegzetem, s csak hápogva kiabáltam: „Mega-entő,“ „szabadító“

De nincs vesztegetni való idő, az ajtón uj kopogás hallatszik.

Előbb lenyeltük az utra valót s aztán teljes hanggal kiáltjuk a „szabadot.“

Az ajtó nyílik s képzeljék benyit egy barna fűrtés kis angyal. Az aközben számba tett falat a torkomon akadt, úgy, hogy a fulladáshoz voltam közel.

— Jó napot gyerekek, mit csinálnak, ebédelnek?

Ó — nem, csak az imént jöttünk az ebéd-ről, s mivel sok a pénzünk, itthon akartunk egy kis dessertet elkölteni, emyi az egész.

Ah! mily kellemes illatja van annak ez imperialtnak; mily szép sárga, az a szőlő s mily gyönyörű almák, ha megengedik vehetek belőle?

Kérem csak tessék egész bátran, jó szívvél adjuk.

Csupa udvariasságból a vendég elébe tettük egész készletünket; s mi gyönyörhettünk benne, milyen szép rendben tünnek el ebédünk legszebb darabjai a piczi szájüregben.

Mikor már végig élvezte és ette ebédünket önelégülten kiáltott fel összecsapva kis kacsóit: — ez aztán felséges, ha én azt tudom, hogy ily jó élnek. majd máskor is teszem tiszteletem.

Kimondhatatlanul örülünk a szerencsének. Volt itt Z-i?

Igen, — feleljük egyszerre mindketten. — No, de ezuttal én is meghívom önöket ma hozzánk uzsonnára, szólt s távozt; mi pedig, mikor az ajtó bezárult visszatérve az asztalhoz, ebédünk romjai felett fogadtuk meg, hogy többé nem ebédelünk odahaza.

Gazda Pál.

KARÁCSONYI ÉS UJÉVI AJÁNDÉKOK.

REISZ JÓZSEF DIVATÁRU ÜZLETE

RIMASZOMBATBAN.

A czélszerűt párosítani a hasznossal, ez a mai kor jelszava, ezért igyekeztem én is raktáramat a közelgő karácsonyi és ujévi ünnepekre

minden a legújabb divat

körébe vágó czikkekkal felszerelni, s azokat a legjutányosabb áron bocsáthatom a nagyérdemű közönség rendelkezésére.

Dusan felszerelt raktáramon vannak:

Férfi és női ruhaszövetek.

Férfi ingek, gallérok, manchetták, alsó-nadrágok, valódi Jäger és főt. Kneip Sebestyén-féle ingek, alsó-nadrágok és harisnyák **egyedüli főraktára Rimaszombatban.**

Leány- és fiu ruhák flanel és trikóból.

Kész női ruhaderekak.

Flanel-Triko és kendő-blouzok.

Férfi és gyermekkalapok minden alakban és színben.

Női kalapok: filz, bársony, plüsch, sealskin és selyemből, diszitve és diszitetlen.

Leány- és gyermekkalapok, sapkák és capotok.

Muffok, boák, mindenféle szücsárúk a legkülönfélébb színben és kivitelben.

Legkiváltkép azonban figyelmébe ajánlom tisztelt vevőimnek legújabb galanterie és norinbergi czikkeimet.

Sétapálcák, pénztárczák, toilett s illatszerek, mint karácsonyi s ujévi ajándékoknak legalkalmasabb czikkeket.

Mind eme felsorolt czikkek oly nagy választékban találhatók fel raktáramban, hogy a legkényesebb igényeknek minden tekintetben eleget tehetek.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve, maradok

Rimaszombatban, 1892. évi december hó 9- n.

Tisztelettel

REISZ JOZSEF.

KARÁCSONYI ÉS UJÉVI AJÁNDÉKOK.

! Nagy karácsonyi kiállítás !

LÖFKOVICS LIPÓT

RIMASZOMBATI ÁRUHÁZÁBAN.

Karácsonyi ajándékok

oly nagy választékban, melyet egy vidéki üzlet sem mutathat fel.

Legdivatosabb és legújabb galanterie czikkek:

Albumok minden alakban, képeretek csontból, plüschből, rézből és még sokféle lemezből.

Ujságtartók, kefetartók, kottatartók, tü-párnák, gallér-, zseb-kendő- és keztyü-kazetták, írószeresek, tintatartók, szivar- és pipakészletek, papirkosarak, kézimunka-asztalkák, kézimunka-kosarak, kézi neccesserek, illatszertartók, chasses, roppant nagy választék illatszerekben belföldi, francia vagy angol gyártmányuak.

Kézi munkák:

Egész kész, kezdett, vagy előnyomatott, posztó, vászon, vagy congree-anyagból, diván-védők, diván-párnák, czizmahuzók hozzá való rámaival, asztal-futók, millyeuk, tablették, törülköző-tartók, kefe-kulesvagy hamu-tartók, papucsok, vagy komód-czipók, posztó- és stramunka, kezdett vagy egész kész.

Feltűnő olcsó árak

papirmunkák himzéshez barna, vagy ezüst színben 20 krtól kezdve, lámpa-tálcák, fali-kosarak, házi-áldás, szervéta-tartó, névjegy-kosarak.

Midőn mindezeket a n. é. közönség b. tudomására hozom, kérem mielőtt szükségleteiket fedeznék, az üzletemben felállított kiállítást megtekinteni és arról meggyőződni, hogy ezen szakmában választékom izléses összeállítása paratlan.

Mindezeket a n. é. közönség figyelmébe ajánlva, vagyok kész szolgálattal:

Szivatárczák himezve minden színben, pénztárczák, (különlegesség korona-tárczák.)

Nyakkendő, fehérneműek és kalapok 25% leszállított árakban.

Gyermek-, fiu- és leány-ruhák, női felöltők, női derekak, női sapkák és kalapok.

Muffok és szücsárúk:

Az idény előhaladottsága miatt olcsóbb, mint bármely

v e g e l a d á s.

Egy finom nyulszőr muff ezelőtt 2 frt, most 95 kr.

Egy finom szealskin-muff ezelőtt 3 frt 50 kr., most 1 frt 90 kr.

Egy finom 2 mtr. hosszú boa, ezelőtt 4 frt 50 kr., most 2 frt 50 kr.,

minden színben: fekete, fehér és szürke.

Gyermek muff és boa fehér színben 1 frt 20 kr.

Gyermek sapkák roppant nagy választékban.

Jaeger-ingek és nadrágok 85 krtól kezdve

Keztyük és harisnyák:

alsó szoknyák és nadrágok bámulatos olcsó árak mellett.

Czipők és csizmák, vadász, vagy utazó posztó-csizmák, **botosok** a nálam már megszokott választékban.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

LÖFKOVICS LIPÓT.

ként használják fel, megjegyzi szóló, hogy a felemelt dotáció nagyobb része a járási tisztviselők javadalmazásának javítására lesz felhasználható, bár egyes helyeken alig lesz kikerülhető a némely, nagyon rosszul javadalmazott központi tisztviselők javadalmazásának javítása. Korlátokat erre nézve magában a törvényben megvonni nem lett volna célszerű, a törvényjavaslatban elégnék tartotta a kormány az általános módosításra szorítkozni.

— **A jelmez-estélyre** a rendezőség megalakult, s a meghívók már kikerültek a nyomdából, s szétküldésük megkezdett. A meghívó szövegét a rendező bizottság névsorával lapunk térszükéni miatt csak a következő számban adhatjuk. A bizottságok serényen működnek. A hölgyek végrehajtó bizottsága Bornemissza Lászlóné alonjában, az uraké Török Gyula lakásán tartja értekezletét. — Mint értesülünk rendkívül nagy körültekintéssel készülnek a mulatsághoz. — A mulatság alatt maga a növegyesület fogszabott árak mellett a jótékony alap javára pezsgőt, szivart, cukorkákat és narancsot árulni. — Palócz Kálmán eredeti új csárdást készül az estélyen bemutatni. — A bizottságok figyelmébe ajánljuk egy jelmezcorso megtartását.

— **Tiszolczról** vesszük köszönettel a hirt, hogy az ottani magyar kasino lelkes tagjai, élükön Ambrózy József elnökkel sylvester estén műkedvelői előadást rendeznek. „Angolosan“ és „Vároteremben“ című darabok kerülnek színre. E jelentőségteljes mozzanattal kapcsolatosan mi a magunk részéről a culturalis és hazafias törekvést örömmel üdvözljük, mert a szórakozáson kívül sokkal magasabb célt fognak támogatni, ha ily helyes eszközöket vesznek igénybe. A mulatság előreláthatóan sikerrel fog járni.

— **Halálozás.** Vajda Gyula a gömörmezei gazdasági egyesület titkárja f. év és hó 21-én kimúlt. A közélet tisztjes bajnokának elhunyt gyászba borítja megyénk egy, általánosan tisztelt és szeretett családját. A család a következő gyászjelentést adta ki: özv. Vajda Gyuláné Kubinyi Gabriella fiával Vajda Lászlóval; Vajda Ferdinánd, István, Ilona, Pál, Róza, Ferdinánd gyermekeivel; id. Vajda István fiával Vajda Andrassal és ennek feleségével Okolicsányi Erzsébettel; Szoboszlai Klementina, Madarassy Gyuláné gyermekeivel és a többi rokonság, megszomorodott szívvel jelentik: férjének, apjának, testvéröknek, nagybátyjuknak és rokonuknak, tiszta-nagyrevéi Vajda Gyulának, a gömörmezei gazdasági egyesület titkárjának, f. év december hó 23-án hosszas és kínos szenvedés után életének 56-ik évében történt elhalálozását. A boldogult hült tetemei folyó év és hó 25-én délután 2 órakor fognak az apáti családi sírkertbe a ref. egyház szertartásai szerint örök nyugalomra tétetni. Apáti, 1892. decz. hó 23-án. — Béke poraira!

— **A „tornalliai önkéntes tűzoltó-egylet“** saját pénztára javára 1892. év utolsó napján a „Fehérő“ szálloda dísztermében műkedvelői előadás és táncvizsgálommal egybekötött Sylvester estélyt rendez. Műsor: 1. „A ki mer az nyer“ Muraitól, Jelenet. Személyek: Magda, Antalí k. a., Laczi, Balajthy József ur. 2. „Népdalok cimbalmon“ előadja Kovács István ur Rozsnyóról. 3. „A kakas ülön“, előadja Lukács József ur. 4. „A légy“ ford. Hevesi J. előadja Makkay Imre ur. 5. „Népdalok cimbalmon“ zenekísérettel előadja Kovács István ur. 6. „Az ár“ Péterditől, előadja Makkay ur. 7. „Az élet“ Szentpetyertől, előadja Lukács ur. 8. „Ejféli 12 órakor tüneményes év változás. Előadás közben táncz. Szünidő alatt a t. vendégek új évi ajándékokba részesülnek. Szünóra után táncz kivilágos kivirradtig. Kezdeté este fél 8 órakor. Belpéti-jegy a pénztárnál á 1 korona 40 fillér 70 kr. előre váltva á 1 korona 50 kr. o. é. Jegyek előre válthatók Gaál Emül ur fűszer-kereskedésében. Felülfizetések hírlapilag nyugtáztatnak.

— **A cs. és kir. 25. sz. gyalogezred** tisztikara Losonczon a következő farsangi mulatságokat rendez: január 14-én és 28-án séta-hangversenyt táncmulatsággal s február 14-én álarc-és jelmez-estélyt. Üdvözljük a hazafias tisztikart, mely ily módon is igyekszik a katonaság és polgárság közti jó egyetértést fentartani.

— **„Kandalló mellett“** című beszélykötetet adott ki Paál Gyula helybeli tanító s ismert nevű író. Megrendelhető a mű Náray J. A. könyvnyomdájában (Rimaszombat, Kossuth-utca 13. sz.); ára fűzve 80 kr., diszkötésben 1 frt 20 kr. Olvasóink figyelmébe ajánljuk e munkát, mely bárki számára is karácsonyi, vagy újévi ajándék lehet.

— **Juhász László** fiatal költő, „Deczember“ cím alatt adja ki költeményeit, melyek közül egy pár szép s hangulatos vers lapunkban is megjelent. Ára fűzve 1 frt, diszkötésben 1 frt 50 kr. Megrendelések a szerzőhöz Sárospatakra intézendők. A mű február hó elején fog megjelenni. Ajánljuk olvasóink figyelmébe.

— **A városunkbeli egyetemi ifjuság** a karácsonyi ünnepekre megérkezett a szülők, jóbarátok ismerősök és — a parket öröme.

— **A Rimaszombati vadásztársaság** két nagyszabású hajtó-vadászatot rendezett az elmúlt héten. Az egyik Szabadka vidékén folyt le decz. 20-án, s áldozatul esett 77 nyul s 5 drb. róka, a másik Balog vidékén tartatott meg, mely alkalommal a vidám vadásztársaság vendégül ott volt Hámos László főispán is. — Ezen alkalommal zsákmányul ejtetett 50 drb. nyul.

— **Jelmezestélyre készülő közönség** érdekében közöljük, hogy Pauker és Nagy bpesti marokkói utczai előkelő hölgy és férfi divatkülönlegességek czégg teje, Nagy, szerkesztőségünkben járt, hogy lapunk szerkesztőjének a jelmezestély alkalmával jelmez műtermét ajánlja. Érdekesebbnél érdekesebb jelmezeképeket mutatott be, melyek már festve is a jelmezestély feltétlen hívévé teszik az embert. — A nagy discretio folytán csak annyit árult el, hogy sokan tettek már is megrendelést. — Ajánlkozott, hogy január elején az új jelmez képekkel újra eljön városunkba személyesen.

— **A helybeli főgymnásiumi gyorsíró-kör** működése egészben véve kielégítő. Mint kezdőnek először technikai akadályokkal kellett küzdenie, melyeknek legyőzése után czéljának megvalósításához látott, t. i., hogy a tagoknak alkalmat nyújtson a gyorsírásban való elméleti és gyakorlati kiképzésre. A kör tagjainak száma 57 (ötvenhét), a tanítás a kitünőnek bizonyult Szabó Sándor-féle gyorsírászi tankönyv szerint történik. A kör könyvtára számára a legtöbb gyorsírászi munka szereztetett be. A tagoknak a gyorsírás iránti lelkesedése és ügybuzgalma a körnek szép jövőt biztosít. A gyorsíró-kör az újv alkalmával a magyar gyorsírászi megteremtőjéhez, Markovits Ivánhoz üdvözlőfeliratot intéz. A kör derék másodelőadója: Ivánka Milán heteken át dolgozott ezen, fáradságot nem ismerő buzgósággal. A csinos keret magába foglalja Gabelsberger Ferencnek, mint a modern gyorsírás atyjának és Markovits Ivánnak arezképét, valamint a gyorsírászi jelvényét (egy szárnyas toll). Azon belül van az üdvözlőfelirat. Ugy a rajz, mint a nagy gonddal elkészített betűk valóban ügyes kézre és szép tehetségre vallanak.

— **Szászán egy asszony** az istálló padlásról oly szorécsentlenül esett le f. hó 19-én, hogy a falhoz támasztott hegyes vasvilla egész belső részét keresztülszurta, minék következtében már a következő napon meghalt a helybeli kórházban, hova orvosi ápolás végett hozták.

— **Téves az a vélemény,** hogy az ausztriai értékű ezüstpénzek (a 45 frtos pénzláb szerint vert 2 frtos, 1 frtos és 25 kros érmek) decz. 31-én forgalmon kívül helyeztetnek, mert ez csak az 1858 előtt vert pengő pénzláb szerinti ezüstérmekkel (az ugynevezett tallérok, fél-tallérok, huszasok, hatosok, korona-tallérok, fél és negyed-tallérok) történik, míg amazok további törvényes intézkedésig teljes értékükben a forgalomban maradnak.

Követésre méltó becsületesség. E hó valamelyik napján Rimaszombatban jártak a hanvai bíró és kurátor, a runyai bíró s még többen, hogy a kavics hordás árát fölvegyék. Hanva illetőségét is a runyai bíró vette magához. Jövet itt is ott is megittak egy pohár bort. Megittak még hanván is, hanem a runyai bíró hazamenőben betért a tanító urhoz, azzal a kérelemmel hogy nála sok pénz van, nem akar utnak indulni, adjon neki szállást. A szivességéről jól ismert tanító, azonnal vacsorát is készítettet neki, de mikor hozzá ült fejéhez kap: nincs pénz. Nehogy a gyanu őt is terhelhesse, a tanító azonnal szemlét tartott, aztán annak megkérdezése után, hogy kikkel jött, rögtön mentek a helység kocsmájába (a kocsmárosné velök volt). De itt semmit se tudtak a pénzről. — Innen az áteilenben lakó kurátorhoz mentek, a ki már feküdt s aludt, s arról az 500 frtról álmódott, melyet s feledi állomáson a sinek között talált, mikor tanító uram felrázta s kérdezte, hogy mit tud a pénzről: Biz én semmit, felelt álmosan. Hát, hogy történt, hogy hagyta el kérdezte tovább? Hová megy most már? A jó Isten tudja — felelte bíró uram s megfogta az ajtó kilincsét, lehet hogy örökre elmegyek. . . . So'se menjen, menjen tanító uramhoz, aiudjék nyugodtan. — Nagy volt az öröm, édes a bíró uram álma, ezt azonban csak arról tudom, hogy másnap mikor 10 forintot fáradsági díj fejében áldomásra valónak letartóztatott, bíró uram nem szólt rá semmit, csak mosolygott. — Ez a hanvai kurátor. Madarász józsef.

— **Valószínűleg hóba fult.** Még e hó 5-én történt, hogy egy Vasas Mihály nevezetű hanvai ember Rimaszecsbe ment orvosságért. Haza jövet Csizbe be szólt egy ösmerőséhez, hol az ut megkönnyítése végett egy botot is vett magához. De hogy ez után mi történt arról senki sem tud semmit. Ugy sejtik, hogy valószínűleg

a hóba fult. Keresték is több napon keresztül de eredménytelenül. Majd ha a tavasz melegítő sugara bimbót csal ki a fára, e titokról is levonja a titkok fátylát. Addig is szolgáljon az eset intő példaként a vigyázásra.

— **A vetőmagvak helyes megválasztása** a gazdaközönség egyik legfontosabb feladata a közeledő beszerzési idény alkalmával, mert ezzel szoros kapcsolatban áll jövő termésének minősége és mennyisége is. Az utóbbi években erősen lábrakapott a vetőmagvaknak czifra salangos, diszokleveles és megérdemkeresztezett ajánlgatása, s akik ebbe helyezték bizalmukat, legjobban tudják, mennyi értéke van gyakorlatilag az így dícsért vetőmagvaknak. Ezért figyelmeztetjük a gazdaközönséget, legyen óvatos megrendeléseimél, s ne a hangzatos nagyotmondások után induljon, hanem ahhoz forduljon, a ki egyszerűen csak friss és csiraképes, fajtisza és jóminőségű magvakat szállít. Ilyennek ismerjük és ajánljuk Nöthling Vilmos magkereskedőt, kinek üzlete 15 év óta áll fenn. Budapest, Kalvin-tér 9 szám alatt; a nála rendelt vetőmagvak előbb a Jensen-féle magesirázató gépeken lesznek kipróbálva s csak azután küldetnek el, ha megfelelőnek bizonyultak, sőt a luczerna- és lóhere-magvakat még az állami magvizsgáló intézetben is megvizsgáltatja, miért is teljesen méltó a t. gazdaközönség bizalmára. A czégg 1893. évre szóló irjegyzéke kívánatra díjmentesen megküldetik.

Birtok-eladás.

Gömörmezeiben közvetlen a vasut mellett s vasuti megálló helyen, fél-fél órányira két nagyobb vasuti állomástól, szép és kényelmes, teljesen jó karban lévő **uri takkal** és szintén egész jó karban lévő gazdasági épületekkel ellátott 346 és $\frac{1}{100}$ -ad osztályozott holdat tevő szántóföld és rétből álló ingatlan birtok, egy 1300 \square -ól területű téglaverő hely, 3 kapás szőlő, közbirtokossági korcsma-épületnek $\frac{1}{3}$ -ad része, szabad kézből eladó.

Ezzel kapcsolatosan, vagy anélkül is szintén eladandó, Borsodmezeibe kelezett Disznósd község határában lévő 573, 1200 \square -öles hold erdő is.

Bővebb fevilágosítást ad **Lukács Béla** Kövecsesen és **Kovács Miklós** ügyvéd Tornallyán (mindkettő Gömörmeze.)

PAUKER és NAGY

uri- és női- Confectio különlegességek műterme.

Ajánlja műtermét a jelmez-estélyre.

Budapest Marokkói-utca.
(az Andrassy-ut átellenében.)

Faj-alma

nagy mennyiségben van raktáramon, mit igen melegen ajánlok a nagyérdemű közönségnek. Azonkívül a közelgő ünnepekre különféle első minőségű **deli gyümölcsökre** és **esemegékre** is bátorodom felhívni a figyelmet!

Igy raktáron van: különféle **füge**, **datolya**, **mogyoró**, **narancs**, **citrom**, **gesztenye**, **prince-mandula**, **malaga-szőlő**, **görczi gyümölcs**, **konservált halak**, **csokozade**.

Csemege-sajtok: ementáli, gróji, romadour, imperial, trappista stb. **Liptói és kárpáti túró**. **Legfinomabb teák**: caravan, melange, pecco-virág, pecco, susong.

Cabor- és Stühmer-féle tea-sütemény. **Legjobb minőségű rum, cognac, szilvórium, borovicska** és különféle liqueurök.

Továbbá: legjobb minőségű házilag főzött, tisztán kezelt **lekvár**, **dió**, **aszalt szilva**, **mák**, **ugorka** stb.

Végül ajánlom az elismert kitünő ízű, szép külsejű, naponként frissen sült **fehér- és barna kenyereket**, nemkülönbön a **közlegő ünnepekre válogatott jófajú halat**.

Legyen szabad itt kinyilatkoztatnom, hogy a szédeigős ígéretekre nem szorítkozom, hanem mint az előző években, ugy most is, minden törekvésem oda irányul, hogy a nagyérdemű közönséget a lehető legjobban s a legjutányosabb árakban szolgálhassam ki. — Ezuttal az eddigi pártfogást megköszönve, további megrendeléseiket kérve, maradok

Rimaszombat, 1892. december havában

Kitünő tisztelettel

Kohn Adolf

Jánosi-utca, özv. Szabó Mihályné házában.

TIBÉLY S. A.

Kossuth-utca I. szám a. megyeház sarkán.
RIMASZOMBATBAN.

KARÁCSONYI ÉS ÚJÉVI AJÁNDÉKUL

ajánlom jól felszerelt; gyermekjáték, norinbergi diszmü tárgyak, valódi tajt pipa és borostyán szivarszipka, ugyszintén Cognac, Rum, Thea és

Fűszer-raktáramat

a legjutányosabb árak mellett a n. é. közönségnek.

Kiváló tisztelettel:

TIBÉLY S. A.

Uj évi ajándékok!

Uj évi ajándékok!

Legalkalmasabb

karácsonyi

és

ÚJÉVI AJÁNDÉKOK

u. m. Halifax, Mercur, Hero és Premier-korcsolyák, továbbá különféle

CHINAI EZÜST TÁRGYAK

legnagyobb választékban és legolcsóbb árban.

Teljes tisztelettel:

Braun Zsigmond,

vaskereskedő.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközölteknék. készítése könyomattal is. Napárak, napi lapok és azok előfizetése. albumok, imakönyvek, emlé- és képeskönyvek, köszöntő-lapok, igen diszes kivitelben, trefas köszöntő alakok, karácsonyfa-diszletek, igen tetszős csillár-golyók, harang, díj, alma, tojásdad alak, arany-, ezüstszállak a díszítéshez. Névjegyek és azok

Karácsonyi és újévi ajándékok.

k ö n y v k ö t e s z e t .

Nagyválasztékú papír-árak, troda- és levélpapírosokból, különféle alak és minőség, level és okmányborítékok. Tenták, tentatartók, íróasztal-készletek, toll és tollszárak. Ironok, iron-bél, szines ironok, kréta fehér, kék, zöld, vörös, szivacs, lámpa-erőnk, pénz- és szivarartárcák, finom zsebkések. Rajzeszköz, iskola-könyvek és iskola-táskák. Nagyválasztékú üzleti könyvek és azok rendelése.

Főtér 3. szám Rimaszombat.

Könyv-, papírkereskedés, könyvkötészet.

RAKOTTYAY TESTVÉREK

kiadó lakás.

A losonci utca 40. sz. a. egy négy, esetleg öt szoba, előszoba, kamara, pincze és mellék épületekből álló uri lakás, a hozzá tartozó fél hold terjedelmű kertel, csűr és istállóval, vagy a nélkül jövő 1893-ik év május hó 1-től egy, esetleg több egymásután következő évre **bérbeadandó.**

Értekezhetni lehet a tulajdonossal ugyanott.

HEKSCH BERTALAN

főtér Rimaszombatban.

A FEKETE KUTYÁHOZ.

Karácsonyi és újévi ajándékul ajánlja:

Valódi francia Martell cognac, valódi Martineau cognac, Szt. Georges féle cognac, Vera cognac fumei, grf. Keglevich és grf. Eszterházy, honi gyártmány, Cuba Puroziek, Halász-féle kecskeméti-Malaga sect.

Mindenféle rum és likörök, ugymint: jól felszerelt fűszer-, csemege- és lisztkereskedést, továbbá tudatom a n. é. közönséggel, hogy alkalmakra mindenféle hal-nem nálam megrendelhető. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközölteknék.

Tisztelettel:

HEKSCH BERTALAN.

Fogorvosi jelentés. Van szerencsém a nagyérdemű közönség tudomására hozni, hogy fogorvosi működésem végett **vasárnap, f. hó 11-én** Rimaszombatba érkezem és a „Három Rózsa” szállodában működésem ismét megkezdem. Mayer Ede fogorvos. dr. Kemény Ignác orvos-társa.

!!Legnagyobb és legolcsóbb bevásárlási forrás!!

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, miszerint a helybeli piacon már több év óta fenálló

ÜZLETTEMET

átalakítva ujjonnan rendeztem be és bátorkodom a t. cz. nagyközönséget a közeledő karácsonyra

JÁTÉKÁRÚK

beszerzésére tisztelettel meghívni.

A hangzatos és sokat ígérő hirdetések és az árak kitételének mellőzésével, melyek amugy is csak a t. cz. közönség félrevezetésére czélozók, csakis annak kijelentésére szoritkozom, miszerint

JÁTÉKÁRÚ CSARNOKOMBAN

a legolcsóbbtól a legfinomabb kivitelű mulattató darabokkal szolgálhatok, ugy gyermekek, mint felnőttek részére.

Árúim minden versenyt felülmulóan, s a hirdetett árakkal szemben a legolcsóbbak; mert elvem csekély haszon mellett nagy forgalmat elérni.

Vidéki rendelmények, ugy fűszer, valamint diszmü és játékarukban pontosan és olcsón teljesitetnek.

Midőn még t. cz. vevőimnek az eddigi bizalomért hálás köszönetemet nyilvánitom ki, fogadják nagyrabcsülésem kifejezését melylyel vagyok illő tisztelettel:

BRÓDI BERTALAN.

!!Legnagyobb és legolcsóbb bevásárlási forrás!!